

KHEMIRISKANS KNASIGA KREATIVITET

- EN KARTLÄGGNING AV JONAS HASSEN KHEMIRIS
ARTIFICIELLA SPRÅK I BOKEN MONTECORE – EN UNIK TIGER

Martina Skowronska

Södertörns högskola
C-uppsats i svenska
VT 2006

Handledare: Boel De Geer

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Syfte och frågeställningar	3
3. Bakgrund.....	4
3. 1. Jonas Hassen Khemiri	4
3. 2. Montecore – en unik tiger	4
3. 3. Språket är inte bara svart och vitt	4
4. Tidigare forskning	5
4. 1. Språksociologi.....	5
4. 2. Språkinlärning.....	8
4. 3. Improvisation.....	10
5. Material	10
6. Metod	11
6. 1. Ordsemantik.....	12
6. 1. 1. Ordsemantisk analys.....	13
6. 2. Hermeneutik.....	13
6. 2. 1. Hermeneutisk analys	14
6. 3. Reliabilitet och validitet	15
7. Resultat och resultatdiskussion	16
7. 1. De franska orden som har försvenskats	16
7. 2. Ordsammansättningar	17
7. 3. Brott mot social konvention	17
7. 4. Brott mot tidsenlig konvention	18
7. 5. Brott mot lexikal kombination.....	18
8. Slutdiskussion och metodkritik	27
9. Sammanfattning	30
Källor	32
Litteratur.....	32
Internet och TV	33
Bilagor	34
Bilaga 1: Analysmaterial.....	34
Bilaga 2: "Översättning" av analysmaterialet till standardspråket	36

1. Inledning

Ett ord som kastas in i hjärnan av en slump, skapar på samma sätt vågor på ytan och på djupet. Det framkallar en oändlig serie av kedjereaktioner och drar med sig ljud och bilder, liknelser och minnen, betydelser och drömmar i sitt fall, i en rörelse som påverkar erfarenheten och minnet, fantasin och det undermedvetna. Det kompliceras också av det faktum att själva hjärnan inte är med om denna föreställning passivt, utan ständigt ingriper, genom att ta emot och visa bort, binda ihop och censurera, bygga upp och förstöra.

Gianni Rodari¹

De flesta håller nog med om att ordens funktion fyller ett behov att uttrycka något, ord är verktyg som hjälper oss att förmedla och organisera våra tankar. Om vi inte kan sätta ord på företeelser, känslor eller behov riskerar vi att bli missförstådda och anses rent av inkompetenta. Orden hjälper oss att nå fram till andra, vilket sker genom en muntlig och/eller skriftlig kommunikation med omvärlden. Men vad är ord egentligen? Är det sammanställningar av olika bokstäver valda på måfå? Varför pratar vi i termer att det finns ”rätt” och ”fel” ord i olika sammanhang och vem bestämmer vad som är ”rätt” och ”fel” ord? Berikas eller förslarvas språket genom uppfinningsrikedom med ordinfluenser från andra språk och dialekter? Professor José Luis Ramirez² säger att ”ord är allt utom entydiga, orden används på olika sätt”.

”I Sverige har vi ett standardspråk, rikssvenskan, som används i tal och skrift i det politiska, det kulturella, det ekonomiska livet. Utöver standardspråket finns olika geografiska och sociala varianter av svenska, som oftast är förståeliga sinsemellan”, skriver språkforskaren och professorn i svenska Margareta Westman³. Människor är måna att använda rikssvenskan i skriftspråket, skriftspråket anses för många som det riktiga och korrekta språket. Därför blir irritationen märkbart oundviklig för många när kollisionen mellan skrift- och talspråk och mellan rikssvenska och slang i insändare, debattartiklar eller tidningsartiklar ger sig till känna. Författaren Jonas Hassen Khemiri har medvetet gått ett steg längre. Han frångår delvis grammatiska regler och delvis den svenska vokabulären i sina publicerade romaner. Hans ”stilbrott” innebär att sudda ut och töja på det svenska språkets gränser, vilket av vissa kan ses som ett kreativt, utmanande och språkutvecklande drag. De konservativa språkanhängarna provoceras dock av Khemiris utspel och ser på denna utveckling som destruktiv, språkförsummande och profanerande.

2. Syfte och frågeställningar

Idén till denna uppsats föddes vid utgivningen av Jonas Hassen Khemiris andra roman. För mig som studerar svenska och lingvistik är Jonas Hassen Khemiris debutroman *Ett öga rött* mycket skickligt skriven. Författaren experimenterar med språket optimalt – han vrider och vänder på den svenska syntaxen och använder en talspråklig repertoar i sin första bok. Därför

¹ Rodari, 2001 sida 13

² Ramirez, 1998, sida 14

³ Westman, 2001, sida 23

var jag också nyfiken på hur den språkliga fortsättningen skulle te sig – skulle Jonas Hassen Khemiri i sin andra bok *Montecore – en unik tiger* också laborera med språket? Skulle de språkliga anomalierna som dök upp i den första boken också finnas i den andra? Svaret på båda frågorna är: JA.

Språket i boken *Montecore – en unik tiger* är alltså oförutsägbart och frångår standardspråket. Jonas Hassen Khemiri bryter mot den grammatiska och semantiska kongruensen i användningen av det svenska språket. Detta resulterar i tydliga språkliga regelbrott. För att komma underfund med vilka brott som uppstår blir uppsatsens syfte att undersöka de språkliga anomalierna och därigenom belysa vilka de ovanliga språkliga konstruktioner som förekommer i ett avsnitt i boken *Montecore – en unik tiger* är. På vilket sätt avviker ord och uttryck från standardsvenskan? Vilka konventionella brott förekommer i texten?

3. Bakgrund

3. 1. Jonas Hassen Khemiri

Nedanstående stycke är hämtat från författarpresentationen i böckerna *Ett öga rött* och *Montecore – en unik tiger* samt en intervju med Jonas Hassen Khemiri i SVTs program *Go 'kväll*⁴:

Jonas Hassen Khemiri är född i Stockholm 1978 av en svensk mor och en tunisisk far. Svenska, franska och engelska, säger Khemiri, är de språk han behärskar flytande. Khemiri gjorde en uppmärksam debut med romanen *Ett öga rött*, som kom ut 2003 och har sålt i över 100 000 exemplar. Den belönades med Borås Tidnings Debutantpris, dramatiserades på Angereds teater och har översatts till flera språk, bland annat tyska, nederländska och finska. Khemiri har studerat litteraturvetenskap och internationell ekonomi i Stockholm och Paris. Under våren 2006 satte Stockholms stadsteater upp Khemiris första pjäs *Invasion!*

3. 2. Montecore – en unik tiger

Boken *Montecore – en unik tiger* är en fiktiv roman. Den är skriven i brevform där karaktärerna Kadir och Jonas Hassen Khemiri har mejlkontakt med varandra i syfte att skriva en biografi om Jonas Hassens Khemiris försvunna pappa. Kadirs svenska vokabulär är bristande, eftersom han är franskspråkig och har inte någon naturlig anknytning till det svenska språket. Det finns ett flertal olika aspekter och handlingar som tas upp i boken. Det som dock är intressant för mitt syfte och mina frågeställningar blir användningen av de språkliga medlen, eller som Khemiri själv säger: ”Världen är inte bara svart och vitt.”

3. 3. Språket är inte bara svart och vitt

Följande beskrivning och sammanställning bygger på två intervjuer med Jonas Hassen Khemiri, från www.khemiri.se⁵ samt www.svt.se⁶:

⁴ Programmet sändes under våren 2006

⁵ <http://www.khemiri.se/docs/khemiriintervju.pdf>

⁶ http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=27170&a=526179&lid=puff_526249&lpos=rubrik

Jonas Hassen Khemiri vill inte ta språket för givet och har målmedvetet velat skapa ett artificiellt språk i debutromanen *Ett öga rött* samt i den efterföljande romanen *Montecore – en unik tiger*. Författaren säger att han hellre vill kalla sitt litterära språk för ”khemiriska” än ”rinkebysvenska”. Det som recensenterna och läsarna kallar för rinkebysvenska i *Ett öga rött* är inte den autentiska rinkebysvenskan som talas, utan en konstruerad variant av den. När det gäller karaktären Kadirs språk och vokabulär i boken *Montecore – en unik tiger* säger Khemiri att språket är väldigt krokigt och inte alls lättläst. Det beror på att karaktären Kadir har fått de svenska språkreglerna ihopljugna för sig. Någon har alltså berättat för Kadir att svenskan är lånets språk, vilket innebär att varje gång man inte kan hitta det rätta ordet på svenska går det bra att använda ett annat språks motsvarighet. I brist på svenska ord, blir det franskan som står för lånorden eftersom Kadir är franskspråkig. Faktum är att Khemiri har varit tvungen att skapa ett så kallat Kadir-lexikon med ordbok och grammatiska regler för att göra Kadirs språk konsekvent. Det svenska språket i boken är alltså inspirerat av arabiska och franska vilket ger boken en säregen tonart. Khemiri sammanfattar språket i *Montecore – en unik tiger* som uppstylat, romantiskt, 1700-tals-gustavianskt, men mycket moderniserat.

4. Tidigare forskning

I följande kapitel presenterar jag ett urval av tidigare forskning som har gjorts på området *språksociologi*, *språkinläring* samt *improvisation* som på ett adekvat sätt knyter an till mitt syfte och mina frågeställningar. Forskningen som presenteras syftar till att lyfta fram och belysa människans språkliga kreativitet.

4. 1. Språksociologi

I alla tider och epoker har folk med olika modersmål haft behov av att kommunicera med varandra. Vid handelsförbindelser, kolonier, plantager eller olika länders gränsområden har oftast ett blandspråk utvecklats, det så kallade *pidginspråket*. Enligt språksociologen Jan Einarsson⁷ är pidginspråket ingens modersmål, utan ett mer eller mindre långlivat hjälpspråk. Det är inte ovanligt att pidginspråket betraktas med förakt. Följden av detta blir ofta att människor som talar pidgin betraktas som socialt, kulturellt, kognitivt bristfälliga. Einarsson påpekar att ett sådant synsätt naturligtvis är helt felaktigt. Först under 1930-talet började lingvister intressera sig för pidginspråk. Ett pidginspråk utvecklas olika, beroende på de olika behov det ska uppfylla. Numera betraktas pidginspråken som kreativa kontaktspråk som har uppstått i en speciell kontaktsituation. Pidginspråken är alltså exempel på språkmöten som resulterar i nya språk. Ulla-Britt Kotsinas är kanske den mest kända språkforskaren i Sverige inom området *invandrarsvenska*, *ungdomsspråk* och *slang*. Kotsinas⁸ menar att både New Guinean Pidgin och Hawaiian Pidgin English lever kvar och har, liksom många andra pidginspråk, kreoliserats, det vill säga utvecklats från att vara enkla kontaktspråk till att bli språk med ett fullgott ordförråd och en fullt utbyggd grammatik. De är nu officiella språk och modersmål för stora grupper. Man kan därmed säga att rinkebysvenskan inte är någon ny företeelse. Den är en utvecklad och utarbetad form som kan ha utvecklats på grund av ett

⁷ Einarsson, 2004, sida 47 f

⁸ Kotsinas, 2005, sida 183

kommunikationsbehov med folk från olika modersmål. Detta är därmed likt de behov som kännetecknar utvecklingen av pidginspråket.

Rinkebysvenska⁹ brukar oftast ställas i kontrast till standardspråket, där standardspråket står för det ”korrekta” och rinkebysvenskan för en mycket fattigare och slarvigare variant av det. Vissa anser att rinkebysvenskan är ett stort hot mot standardspråket. Det är inte ovanligt att föräldrarna sänder sina barn till utpräglade svenska skolor där de inte riskerar att exponeras för rinkebysvenskan och därmed lär sig tala ”korrekt svenska”. Rinkebysvenskan kategoriserades till en början som en omgjord variant av standardspråket talad i förorterna. Christopher Stroud¹⁰, språkprofessor vid Centrum för tvåspråkighetsforskning, förklarar att många har varit ovilliga att beteckna rinkebysvenskan som en varietet av svenska, eftersom den uppfattas som talad av icke infödda. Rinkebysvenskan betraktas sällan som något positivt och ofta brukar den betecknas med en medicinsk metafor: rinkebysvenskan sprids som en virusinfektion – något ostyrbart och potentiellt farligt. Så småningom vann rinkebysvenskan mark hos etniskt svenska ungdomar och anses numera som en slang, dialekt eller sociolekt. Stroud¹¹ menar att:

En vanlig effekt av standardspråksideologin är till exempel att de som talar standardversionen betraktas som mer pålitliga, bättre utbildade, mer intelligenta och i allmänhet den sorts människor som man skulle vilja ha som grannar. Från detta är det bara ett kort steg till den vidare slutsatsen att de talar som de gör *därför att* de är bättre människor. Avvisidan av detta är naturligtvis att alla de människor som inte har tillgång till språkets prestigefyllda standardform stigmatiseras. Det är inte ovanligt att de som inte talar standardversionen anses vara okultiverade, lata, ointelligenta, allt möjligt som värderas negativt i det specifika samhället.

Stroud berättar om *överskridande* (eng. *crossing*) där man i en etnisk grupp använder sig av en *vi*-kod. Denna kod innebär att man använder ord från andra språk som man inte har någon naturlig anknytning till, då man själv inte är en infödd talare av just det språket. Stroud ger exempel på den brittiske språkforskaren Ben Ramptons¹² studie av infödda engelsktalande ungdomar som använde ord från punjabi. Stroud fortsätter om *överskridande*:

Noggranna studier har visat att överskridande kan fungera som ett redskap i motståndet mot etniska, kulturella och rasmässiga stereotyper. Ungdomarna i Ramptons studie ägnade sig regelmässigt åt att signalera gemensamma intressen och värderingar tvärs över rasbarriärer genom att skickligt föra samman element från olika språk i hybrida konstruktioner som *överskrider* respektive språks betydelsepotential; de bryter på så sätt mot de konventionaliserade betydelser och associationer som är sammankopplade med språken och överbryggas därmed kulturella och etniska klyftor. Rinkebysvenskan kan ses just som ett sådant medel för att uttrycka alternativa och ifrågasättande betydelser.

Kodväxling innebär att i talgemenskaper som består av tvåspråkiga individer, använder talarna båda språken om varandra. Kodväxling mellan mer än två språk kan också förekomma i flerspråkiga samhällen. Språkprofessorerna Kenneth Hyltenstam och Christopher Stroud¹³ som bland annat forskar inom områden språkbyte/språkbevarande i minoritetsspråk, tvåspråkighet och andraspråksinlärning, berättar att talaren går över från det ena språket till det andra, ofta otaliga gånger under loppet av ett samtal och ofta mitt inne i meningar. Det är anmärkningsvärt

⁹ Begreppen *rinkebysvenska*, *förortsspråk*, *förortssvenska* och *invandrarsvenska* används synonymt i denna uppsats. Mitt mål är inte att teoretisera, förklara och jämföra begreppen, utan se de som en samlad klump i syfte att beteckna dem som en motvikt till standardspråket

¹⁰ Stroud, 2004, sida 340 f

¹¹ Stroud, 2004, sida 332

¹² Hänvisning till Rampton 1995 i: Stroud, 2004, sida 332

¹³ Hyltenstam/Stroud, 1991, sida 54 f

att kodväxling sker på ett grammatiskt regelbundet sätt. Forskningen har visat att en talare måste ha god behärskning av båda språken för att kunna kodväxla inne i meningar. Hyltenstam/Stroud pratar om att språkliga *lån* skiljer sig från kodväxling genom att de element, ofta enskilda ord, som tagits in från det ”andra” språket har anpassats till det mottagande språket. För att betraktas som lån ska elementen vara spridda i talgemenskapen, frekvent förekommande hos individuella talare och allmänt accepterade. Lån har vi typiskt att göra med, när vi i svenskan tagit in främmande ord och därefter mer eller mindre anpassat dem till det svenska språksystemet i uttal, ordböjning och stavning. Exempel på anpassning till det svenska språksystemet är det engelska ordet *e-mail* som numera skrivs *e-mejl* eller *mejl* samt det engelska ordet *tape* som skrivs *tejp*. *Tillfälliga lån* är ord som en tvåspråkig talare i själva talögonblicket använder och i olika utsträckning anpassar till det mottagande språkets system. Skillnaden mellan tillfälliga och verkliga lån är alltså att de förra inte är spridda och allmänt accepterade i talgemenskapen.

Språket tillsammans med etnicitet är identitetsskapande. Vill man förtydliga sin identitet genom att ge uttryck för sin kultur, religion, tradition eller sociala ställning tillgriper man metoder som tydligt sätter gränser för vilka som hör till *oss* eller till *dem*. Språket blir därför den mest uppenbara företeelsen som kan placera oss i den självvalda gemenskapsgruppen där vi solidariserar oss med andra jämlingar. Varför man utvecklar förortsspråk kan ha att göra med frånvaro av kontakter med infödda svenskar. Omständigheterna gör att man tar till sig det befintliga språket som talas, i detta fall förortssvenskan. Kotsinas¹⁴ förklarar att förortssvenskan inte endast speglar det svenska samhället – runt om i Europa (Norge, Danmark, England, Nederländerna och Tyskland) rapporteras det om liknande fenomen. I likhet med rinkebysvenskans struktur, använder sig ungdomarna av sina egna hemspråkliga ord och uttryck i standardspråket tillhörande det land de lever i. Det Kotsinas¹⁵ påpekar om förortsslangens är att:

Även om man ser de nämnda dragen som bevis på att förortssvenskan är torftig och fylld av fel, måste man medge att detta inte gäller den del av språket som vi kallar slang. Där sker i stället ett ständigt nyskapande.

De många språk som talas i områdena utgör en outsärlig källa, när man behöver nya slangord. En del av dessa ord är slang även i det språk som de är hämtade från, medan andra är normalord. Som slangord används de även av dem som har annat hemspråk än det som ett ord är hämtat från. En del av orden lever länge och blir nästan en sorts dialektord, och några sprids också till andra mindre invandrarrika områden, där de är kända även om de inte alltid används aktivt.

Språkforskarna Kari Fraurud och Ellen Bijvoet¹⁶ presenterar en intervju-undersökning som genomfördes hösten 2000 vid Språkforskningsinstitutet i Rinkeby¹⁷. Endast det urval av undersökningen som har relevans för mitt uppsatssyfte presenteras här:

- De multietniska informanterna ser sitt ungdomsspråk som ett ”kompisspråk”. Ungdomarna är mycket kreativa: de leker med språket, nya ord introduceras hela tiden (med lån både från de nya minoritetsspråken och engelska) och talarna ”förhandlar” sig fram i fråga om ordens betydelse (även i fråga om en del svenska ord som ibland får nya betydelser).

¹⁴ Kotsinas, 2005, sida 247

¹⁵ Kotsinas, 2005, sida 241

¹⁶ Fraurud/Bijvoet, 2004, sida 401

¹⁷ De resultat som presenteras bygger dels på djupintervjuer med ungdomar och lärare från Rinkeby, Tensta och Botkyrka, dels på en skriftlig enkät med elever från samma förorter. Sammanlagt tio gymnasie- och 13 högstadielever samt fyra lärare deltog i varsin intervju. Den skriftliga enkäten besvarades av 46 högstadielever. (Fraurud/Bijvoet, 2004, sida 401 ff)

- Trots att de flesta informanterna anser att det är roligt med sitt ”kompisspråk”, är de även ambivalenta och negativa till varieteten. De inser att samhällssynen på varieteten är negativt och att det inte är något eftersträvansvärt. Detta kan bero på mediernas negativa förhållande till varieteten.

Fraurud/Bijvoet¹⁸ påpekar dock att det finns stora skillnader ungdomar sinsemellan i deras repertoar av rinkebysvenskan. Alla pratar inte på samma sätt, trots att många likheter finns. I Rinkeby finns stora nyanser av språklig kompetens – gällande både standardspråket och rinkebysvenskan. Rinkeby och andra förorter kan därmed ses som ett språkligt avantgarde, eftersom språkmiljön är rik i förorterna. Detta resulterar i en mångfald som i gynnsamma fall tas tillvara och bidrar till en hög språklig medvetenhet och kompetens.

4. 2. Språkinläring

Språkinlärningsområdet är mycket omfattande. I detta kapitel tas bara upp en förenklad form av dessa processer, vilka har samband och relevans för min egen undersökning.

Det finns en inneboende språklig kreativitet hos varje person, oavsett om man är en första- eller andraspråksinlärare. Denna kreativitet kan komma till uttryck i stora eller små mängder av kreativa språkliga konstruktioner, som avviker från standardspråket. För att undersöka de processer som tar form, kommer jag därför att titta på den forskning som omfattar språklig kreativitet hos språkinlärare i synnerhet. Syftet är att denna forskning även ska kasta ljus på den språkliga kreativiteten som förekommer hos mänskligheten i allmänhet. I kapitlet om *Språksociologi* (se avsnitt 4.1) presenterade jag forskningen om rinkebysvenskan. Rinkebysvenskans struktur bygger till en stor del på en språklig kreativitet och kreativ eftertanke. Denna kreativitet glöms lätt bort och förkastas i strävan att uppnå ett korrekt språk – standardspråket.

Förstaspråkinläraren kan kombinera ihop två ord inom ett yttrande vid slutet av det andra levnadsåret. I samband med tvåordsyttranden börjar barnen också använda grammatiska funktioner. Docenten i språkvetenskap Gisela Håkansson¹⁹ menar att böjning på substantiv, adjektiv och verb kan te sig svårt för barnet. Allteftersom barn lär sig fler ord tar de tillvara de olika skillnader och likheter som finns i orden. När ett specifikt ord ska böjas morfologiskt gör barnet därför en analys och omorganisation av sitt befintliga ordförråd och sätter samman morfem enligt en, sen tidigare, identifierbar struktur. Barnet gör därför *övergeneraliseringar* som innebär att det böjer substantiv, adjektiv och verb på samma sätt, till exempel: *hus-ar* istället för *hus*, *hal-ig* istället för *hal*, *sov-de* istället för *sov*. Håkansson förklarar att barn föredrar ”regelbundenheter och vill helst alltid ha samma former för samma funktioner.”²⁰ Barnen är kreativa varelser och hittar på oändliga lexikala former, exempel: *fickla = lysa med ficklampan*, *saxa = klippa* etc.

Ragnhild Söderbergh²¹, professor i barnspråk, menar att barns nybildningar av ord visar att de har en mycket god kunskap om det svenska språkets ordbildningsregler och deras ofta fyndiga kombinationer vittnar om en skapande fantasi helt i paritet med våra mest språkvirtuosa

¹⁸ Fraurud/Bijvoet, 2004, sida 412

¹⁹ Håkansson, 1998, sida 35

²⁰ Håkansson, 1998, sida 43

²¹ Söderbergh, 1979, sida 91 f

författares. Det alltså vanligaste sättet att bilda nya ord i svenskan är att göra sammansättningar, dvs nykombinationer av redan existerande ord, exempelvis: *energisparlån*, *jämställdhetsdebatt*, *miljöfarlig*, *blyfri*. Man kan även bilda nya ord genom en kombination av sammansättning och avledning: *billånare* till *låna bilar*, *vargspårare* till *spåra vargar* etc. Barn kan komma i en situation där de saknar ett ord för ett ting, en företeelse eller ett begrepp och kombinerar därför sitt redan befintliga språkliga material på olika sätt. Söderberg visar prov på olika nybildningar i barnspråk: *soffgunga* = *hammock*, *lämningstabell* = *boardingpass*, *vuxenmänniskoröst* (i motsats till *barnröst*), *efterväg* (i motsats till *förväg*), *stolslagemot* = *märke på tapeten på ett ställe där stolen slagit emot väggen*. Vi har sett att barn producerar ordsammansättningar på olika nivåer: motsatsord till redan existerande sammansättningar, delar av ord som ingår i ordsekvenser eller satser – ett slags ordstenografi, skapar nya begrepp.

Språkforskaren, inom bland annat området andraspråksinlärning, Monica Axelsson²² berättar att en andraspråksinlärare har hjälp av sitt första språk, då personen kan ”dra slutsatser om hur andraspråket är uppbyggt som en förstaspråkinlärare inte skulle göra”. Vid andraspråksinlärning är det vanligt att inläraren använder processerna *förenkling* och *övergeneralisering*. Axelsson fortsätter²³:

En morfologisk förenkling kan till exempel innebära att inläraren inte uttrycker pluraländelser i substantivfraser som *två kyckling* eller *många fågel* eftersom flertal redan uttrycks genom räkneordet respektive kvantifieraren. Syntaktisk förenkling kan innebära att inläraren fokuserar på innehållsord, men utesluter artiklar, prepositioner och liknande formord, *Jag åka Grekland fredag. /.../*

Liksom förenkling uppträder övergeneraliseringar på alla språkliga nivåer. Ett exempel på ordförrådsnivån är när en inlärare använder kärnverbet *gå* som ett övergripande ord för rörelse istället för mer specifika verb som *flyga*, *springa* och *resa*.

Lingvisten Ingmarie Mellenius har forskat inom området ordsammansättningar i barnens språkinlärning i det svenska språket. I sin avhandling *The Acquisition of Nominal Compounding in Swedish*²⁴ menar Mellenius att omfånget av nyproducerade ord oftast begränsas till de välkända språkliga mönstren. Även om en kreativ språkanvändare kan tillämpa ovanliga ordbildningsregler går de ouppmärksammat förbi, eftersom de följer regler som alla är bekanta med. Mellenius gör en distinktion mellan produktivitet och kreativitet i skapande av ordsammansättningar. Produktivitet kan dels definieras genom att man följer en viss regel som påvisar ett deduktivt tillvägagångssätt. Detta gäller ett förfarande som är applicerbart i skapandet av nya ordbildningar. Dels kan produktiviteten även definieras genom att man räknar de redan förekommande orden som formades enligt regeln och jämför dessa med ord som potentiellt kunde ha formats enligt regeln. Mellenius påpekar att tidsdimensionen är viktig i problematiseringen runt produktivitet, eftersom olika ordbildningsprocesser sker olika fort och vissa ordbildningar dör ut och försvinner därmed för alltid. Eftersom språket ändrar sig ideligen, måste den synkroniska beskrivningen innefatta flera regler på samma gång. Kreativitet definieras som ett ordbildningsskapande utan hänsyn till några regler (alternativt enligt en regel som har använts endast en gång). Kreativitet är alltså användarens regelbrottsliga förmåga att böja de lexikala formerna på ett oförutsägbart sätt. Mellenius kommer fram till följande slutsats om produktivitet och kreativitet²⁵:

²² Axelsson, 2003, sida 127

²³ Axelsson, 2003, sida 131

²⁴ Mellenius, 1997, sida 45 ff

²⁵ Mellenius, 1997, sida 46

Where to draw the limit between productivity and creativity can be hard to decide – indeed, a historical perspective will show that what is creative at one point in time may later be described as a productive rule, and vice versa. When the creative invention *workaholic* is followed by *sexaholic*, *webaholic* and eventually more examples, there comes a point in time when we can talk about a new morphological rule. A pattern that can now be described as productive, but which recently was an example of creativity, is compounds ending in *burger* (*hamburger*, *cheese burger*, *chicken burger* etc).

Den ovannämnda forskningen inom området *språkinlärning* har visat oss att kreativitet är en viktig, utvecklande och naturlig språklig process. Utan människors kreativitet skulle vi inte kunna kommunicera överhuvudtaget, eftersom det är just människan som en gång har hittat på språket – och även är den som bestämmer över det.

4. 3. *Improvisation*

Keith Johnstone, teaterregissör, lärare och teoretiker, är kanske den största auktoriteten inom området improvisation. Hans bok *Impro – Improvisation och teater* har översatts till många språk. Hans idéer om pedagogik, improvisation och kreativitet har utvecklats främst inom teatervärlden. Jag ska härmed lyfta fram några av Johnstones tankar och påståenden om kreativitet som också lämpar sig att applicera inom det språkliga skapandet.

Johnstone²⁶ talar om att de flesta skolor inte uppmuntrar barnen att visa kreativitet eller uppfinningsrikedom. Faktum är att de kreativa barnen tenderar att bli illa omtyckta av sina lärare. Att eliminera fantasin resulterar i att människor blir rädda att tänka och reflektera. Fram till cirka elva års ålder ger barnen uttryck för sin kreativitet, då de plötsligt förlorar sin spontanitet och producerar imitationer av ”vuxenkonst”. Många lärare betraktar barn som omogna vuxna. Enligt Johnstone blir undervisningen bättre och mer fylld av respekt om vi istället föreställde oss vuxna som avtrubbade barn. Många ”välanpassade” vuxna är bittra, okreativa, rädda, utan fantasi och har en ganska fientlig inställning till omvärlden. I stället för att ta förgivet att de är födda sådana, kunde vi betrakta dem som människor som är skadade av sin uppfostran och den skolundervisning de blivit utsatta för. Johnstone poängterar att man måste vara en mycket envis person, för att förbli konstnär i vår kultur. Det är lätt att spela rollen som ”konstnär”, men att faktiskt skapa något betyder att gå emot sin uppfostran och utbildning. Improvisatören måste inse att ju självklarare han är, desto originellare framstår han. Publiken tycker mycket om när en bra idé är en självklar idé. Det riktiga avantgardet imiterar därför inte vad andra gör, eller har gjort tidigare; det löser de problem som *behöver* lösas.

5. Material

Mitt analysmaterial består av ett delkapitel i boken *Montecore – en unik tiger* (Norstedts, 2006, sida 13-15). Analysmaterialet är ett mejl skrivet av karaktären Kadir till sin väns son. Mejllet är inte taget ur sin kontext, eftersom det är det första mejlet boken börjar med. Därför föll valet på detta material eftersom mejlet betraktas som självständigt, tydligt och för oss in i handlingen direkt. Analysmaterialet består av totalt 568 ord²⁷ och sträcker sig från och med

²⁶ Johnstone, 2003, sida 85 ff

²⁷ Ord med bindestreck mellan (Pez-godisar, tv-studio) räknades som ett ord. Person- och ortnamn (Oprah Winfrey, New York) räknades varje ord för sig.

meningen *Käraste hälsningar!* till och med meningen *Och om han bara kände din kommande roman skulle han skina avsevärda avenyer med strålande stolthet.* DS.

6. Metod

I detta avsnitt följer en sammanfattad beskrivning av tillvägagångssättet. I avsnitt 6.1 *Ordsemantik* och avsnitt 6.2 *Hermeneutik* förklaras metoden mera ingående. I avsnitt 6.3 *Reliabilitet och validitet* diskuteras metodens tillförlitlighet och giltighet.

För att kunna genomföra analysen i enlighet med de frågeställningar som belyser uppsatsens syfte, har jag utformat och sammanställt en passande och lämplig analysmetod. Mitt analysmaterial vidrör ett nytt, ännu orört, område vilket är ett artificiellt språk som liknar konstruerandet, kreativiteten och användningen av rinkebysvenskan i standardspråket. Det finns därför ännu inga lämpliga analysmetoder att tillgå för att uppnå mitt syfte med uppsatsen. I den här uppsatsen har jag försökt att hitta de analysmetoder som lämpar sig bäst för att uppnå uppsatsens syfte. Jag har därför dels kartlagt de icke-svenska orden och de ovanliga ordsammansättningarna som förekommer i ett flertal uttryck, dels gjort en redovisning av de språkliga anomalierna som ideligen förekommer i analysmaterialet. Den sammantvinnade analysmetoden som ska hjälpa mig att besvara frågeställningarna har ett ordsemantiskt och hermeneutiskt perspektiv. I analysen ges förslag på en kontextuell vedertagen form av uttrycket och/eller ett passande förslag som har tolkats i ljuset av textens kontext. Eftersom undersökningen bygger på att kartlägga de språkliga anomalierna som förekommer i materialet, tar jag därför inte hänsyn till att diskutera vilken effekt en användning av khemiriskan har på standardspråket. Eventuella hot som sker på bekostnad av det svenska språket, diskuteras alltså inte. Jag vill lyfta fram kreativiteten och de språkliga möjligheter som uppstår i materialet.

Litteraturen runt den *tidigare forskningen* (se avsnitt 4. *Tidigare forskning*) har illustrerat forskningen som har gjorts på området *språksociologi*, *språkinläring* samt *improvisation*. Litteraturen som knyter an till *rinkebysvenska* och *standardspråk* är Einarsson, Stroud, Hyltenstam/Stroud, Kotsinas, Fraurud/Bijvoet. Litteraturen som knyter an till *språkinläring* är Håkansson, Söderbergh, Axelsson och Mellenius. Tankar om *kreativitet* inom teatervärlden är hämtade från Johnstone. För att kunna genomföra syftet med uppsatsen har jag använt mig av *Svenska Akademiens ordbok (SAOB)*²⁸ på internet och *Svenska Akademiens ordlista (SAOL)*²⁹. När inte någon betydelse kunde fastställas från de ovannämnda källorna, tog jag hjälp av den svenska ordboken *Svenskan i Fokus*. De svenska betydelserna av de franska orden hämtades från den fransk-svenska ordboken utgiven av Esselte studium³⁰.

De avvikande uttrycken förekommer dels i hela meningar dels som delar i en mening. Hela meningar innebär grafiska meningar som börjar med stor bokstav och slutar med punkt, utropstecken eller frågetecken. På grund av behovet att redovisa de avvikande uttrycken har jag därför tillämpat ett skiftande sätt att redovisa meningarna: jag analyserar de avvikande uttrycken som sträcker sig över hela meningar eller endast delar av dem.

²⁸ <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>

²⁹ SAOL, 2004

³⁰ Fransk – svensk ordbok, 1979

6. 1. Ordsemantik

- I går sköt jag en hare med gevär på 100 meter.
 - Hade du ett så långt gevär?
- Nej, jag menar att jag sköt med gevär en hare på 100 meter.
 - Jaså, finns det så långa harar?

Bengt Sigurd³¹

Semantik innebär betydelselära. Det är semantiken och pragmatiken som är det mest grundläggande och viktiga i vår samexistens med omvärlden. Utan att kunna sätta betydelser på ord och företeelser samt att inte ha en vetskap om språkets användning hotas vår sociala existens då vi inte är förmögna att utröna betydelsen i ord eller i meningar. Denna uppsats fokuserar på att utröna de ordsemantiska anomalierna som förekommer i analysmaterialet. För att förstå språket behöver vi alltså veta betydelsen av ord och de morfem som bildar ord. Inom lingvistikens uppfattas semantiken som ett problemområde, det går inte att kartlägga och teoretisera till skillnad från syntaxen. Det finns inte en enhetlig metod att tillgripa vid en semantisk analys.

När icke-svenska ord förekommer i en svenskspråkig text, blir det nödvändigt att utröna deras svenska betydelse. De tillfälliga lånorden, dvs de franska orden, som förekommer i analysmaterialet har blivit försvenskade. Försvenskningen i detta sammanhang innebär att de franska orden har fått en svensk avledningsändelse och en adekvat böjningsform (morfologi) för att passa in i den svenska grammatiska och semantiska kongruensen. Språkforskarna Lars Melin och Martin Melin³² ger en målande bild i den populärvetenskapliga boken *Fiint språk* på hur olika språks lånord kan spela en avgörande roll för dess tonart:

den svenska modellen	a la française	the american way
Sven var klok. Han hade haft stor framgång med sin rörelse. Hans flickvän Maria var mycket upptagen med att hjälpa honom.	François var intelligent. Han hade haft en pyramidal succès med sin affärsidé. Hans fiancée Marie var seriöst engagerad i att assistera honom.	Sam var smart. Hans koncept hade fått en enorm hit rate. Mary, som han dejtade nu, var tufft committad att supporta honom.

En uppenbar ordsemantisk avvikelse i analysmaterialet är de annorlunda och ovanliga sammansättningarna. I *Språkriktighetsboken*³³ får vi reda på att ordsammansättning innebär att två eller flera existerande självständiga ord sätts ihop till ett nytt ord. Av t. ex. *ljus* och *röd* kan sammansättningarna *ljusröd* och *rödljus* bildas. I princip kan hur många sammansättningar som helst ingå i större sammansättningar, men vanligtvis undviker vi riktigt långa sammansättningar, eftersom dessa lätt blir otympliga att hantera.

³¹ Sigurd, 1991, sida 79

³² Melin/Melin, 2005, sida 58

³³ *Språkriktighetsboken*, 2005, sida 41

6. 1. 1. Ordsemantisk analys

Vid min första genomgång av texten blev det uppenbart att ett flertal av orden som används inte känns svenska. Därför blev det nödvändigt att ta reda på betydelsen och därmed översättningen av franska ord till svenska. Som mottagare av texten kan man oftast gissa sig fram till betydelsen av orden på grund av det kontextuella innehållet. Jag gjorde dock en förteckning över de icke-svenska orden som används i analysmaterialet med en översättningsform som passade kontexten. Jag har även klassificerat orden i de olika ordklasserna. Men var går gränsen mellan svenska och franska ord? Ord som exempelvis *salong* och *boudoir* härstammar från franskan men har numera en plats i SAOL och tillhör därmed den svenska vokabulären. Vid min analys av de franska orden har jag därför utgått från SAOL. Ord som inte finns i SAOL klassificerar jag som franska. En klassificering av franska ord sker även när de inte har den specifika betydelsen som kontexten avser. Något som också blev uppenbart var att ovanliga ordsammansättningar används i analysmaterialet. Dessa kartläggs och kommenteras i en separat tabell.

6. 2. Hermeneutik

Hermeneutiken /.../ lär oss att varje verk ingår i en tradition och att en tradition aldrig är entydig, utan sammantvinnad av olika trådar som blir mer eller mindre förgivettagna i varje epok och av varje författare och som vi kan lösa upp i grundade tolkningar.

José Luis Ramirez³⁴

De meningar som jag har konstruerat i denna uppsats och alla meningar i olika textuella artefakter kommer att tolkas olika beroende på situationen texten läses i och beroende på den som mottar texten. Hermeneutik brukar översättas med tolkningslära. Mottagaren läser inte meningarna som grammatiska konstruktioner och regler, utan söker skapa mening och betydelse runt dem. Mottagarens tolkning av en text kan skilja sig från författarens avsikt med denna. Olika mottagare kan dessutom hitta olika tolkningar i samma text. Ingen tolkning är enligt hermeneutiken rätt eller fel. Tolkningen blir därmed subjektiv. Hermeneutiken använder sig alltså av relativistiska tankegångar.

Så här skriver språkforskarna Lennart Hellspong och Per Ledin³⁵ om hermeneutiken:

Att tolka en text kan kräva både eftertanke och metod. Det finns en vetenskap som särskilt har sysselsatt sig med den frågan, och det är hermeneutiken, tolkningsläran. Den växte fram redan under antiken, men den har förnyats och fördjupats i modern tid. Hermeneutiken är klar över att kommunikationen mellan texten och läsaren inte är en mekanisk transport av ett färdigt innehåll, som att forsla varor på en vagn för avlastning. Det som sägs kräver en tolkning. Och tolkningen är en självständig och situationsanpassad handling. I sitt förhållande till texten är läsaren alltså inte bara en mottagare utan också en medskapare.

När jag har tolkat mitt analysmaterial har jag utgått från den bakgrund som jag redan var bekant med angående materialet och dess skapare³⁶. Hellspong/Ledin³⁷ skriver att: "helt utan förkunskaper får vi inget grepp om det vi läser. Ingen text kan ju börja från noll och förklara

³⁴ Ramirez, 1998, sida 7

³⁵ Hellspong/Ledin, 1997, sida 220

³⁶ Se avsnitt 3. *Bakgrund*

³⁷ Hellspong/Ledin, 1997, sida 224

allt.” De tolkningar som jag har gjort i analysen är endast mina egna subjektiva tolkningar. Det finns inslag i min hermeneutiska analys som är allmänt kända och vedertagna i samhället, t ex att frasen ”grattis på födelsedagen” heter just så och inget som behöver ifrågasättas eller reflekteras över. Ju mer jag har jobbat med texten och angripit dess kärna, desto fler tolkningar har jag kunnat göra, varpå tolkningarna har ändrats och utvecklats. Hellspong/Ledin³⁸ pratar om en tolkningscirkel där ”läsförståelsen växer i etapper” och där de gamla uppfattningarna blir prövade och rättade³⁹. De uppfattningar som jag först hade om texten har reviderats och ifrågasatts, för att slutligen få den slutliga form som blev min analys.

De uppenbara regelbrotten i analysmaterialet är inte syntaktiska, utan ordsemantiska. Detta leder till att tolkningen av dessa påvisar en större grad av tolkningsmöjligheter, eftersom det inte finns en given mall på hur man kan tolka dessa anomalier pga dess avvikande användning av ordkombinationer. Anomalierna sker både på sats- och frasnivå. Bengt Sigurd⁴⁰ menar att grammatiken tillåter oss att konstruera meningsformer som inte är semantiskt korrekta.

De regler som berör semantiska kombinationsmöjligheter t ex. att normalt bara levande varelser kan röra sig och föda, bara människor kan tänka, ha åsikter och vilja, att man inte kan dricka fast föda etc. brukar kallas selektionsregler och de gäller främst kombinationen mellan subjekt och predikat, predikat och objekt, bestämningar och huvudord. Man brukar ofta formulera sådana regler i sannolikhetsstermer eller tala om ett normalfall /.../. Dessa restriktioner rör emellertid snarast vad som är normalt, möjligt i världen runt omkring oss.

6. 2. 1. Hermeneutisk analys

De tolkningar som jag har gjort har att göra med brott mot konventioner som framträder i analysmaterialet. I *Språkriktighetsboken*⁴¹ kan man läsa att: ”människor i ett samhälle behöver konventioner av olika slag för att kunna koordinera sina handlingar och umgängesmönster. Vi behöver veta vad vi kan förvänta oss av andra och hur vi själva ska bete oss i olika situationer – åtminstone på ett ungefär”. I ett samhälle är det av värde och nödvändigt att alla följer samma konventioner, när så inte händer kan vi tala om brott mot dessa. En hermeneutisk analys kan man göra på ett otal olika sätt. Mitt analysmaterial erbjuder tolkningar som både är vedertagna i vårt samhälle samt en subjektiv tolkning av de mer avvikande och anormala meningskonstruktionerna. Den subjektiva delen av tolkningen kan likaväl ifrågasättas och tolkas på ett annat sätt av någon annan. Det finns som sagt inget rätt och fel, mitt analysmaterial inbjuder till relativistiska tankegångar som kan skilja sig från mottagare till mottagare. Detta är alltså bara *ett* sätt att tolka och analysera mitt material – detta är *mitt* sätt att tolka det.

Analysen har alltså gjorts och tolkats i ljuset av brotten mot konventionerna. I de följande tabellerna redovisas de språkliga konstruktionerna så som de förekommer i analysmaterialet, samt ges förslag på en vedertagen form eller förslag på min tolkning i form av en standardspråklig meningsbyggnad. Först valdes de uppenbara och avvikande konventionella brotten, därefter kategoriserade jag dem enligt följande:

- *brott mot social konvention* (när språket och/eller uttrycken frångår de sociala normerna)

³⁸Hellspong/Ledin, 1997, sida 226

³⁹ Hellspong/Ledin, 1997, sida 227

⁴⁰ Sigurd, 1991, sida 80

⁴¹ Språkriktighetsboken, 2005, sida 13

- *brott mot tidsenlig konvention* (när språket och/eller uttrycken påvisar en föråldrad form)
- *brott mot lexikal kombination* (när språket och/eller uttrycken frångår de lexikala kombinationerna)

De intressanta, ovanliga och banbrytande konstruktionerna och strukturerna i analysmaterialet visade sig vid den ordsemantiska tolkningen. Därför blev det naturliga steget att undersöka betydelsen runt de avvikande orden, ordsammansättningarna samt ordkombinationerna i meningsbyggnaden. Citatet av Sigurd ovan säger att avvikelserna har med kombinationen mellan subjekt och predikat, predikat och objekt, bestämmningar och huvudord att göra. När så händer visar jag det i exemplet. Jag fastställer även betydelseerna runt de avvikande orden och uttrycken. I resultatet ges därför en bakgrund om betydelse, associationer och konnotationer till de ”felaktiga” orden eller uttrycken.

6. 3. *Reliabilitet och validitet*

Vid reliabiliteten, tillförlitligheten, ska metoden kunna appliceras på samma material av en annan person och få resultatet bekräftat. Validiteten, giltigheten, innebär att man har undersökt det som skall undersökas. Den ordsemantiska metoden är både reliabel och valid. Det som eventuellt kan ifrågasättas är den hermeneutiska metodens resultat. Det förekommer tolkningsinslag av vedertagna språkliga former, men stundtals även inslag av mina förslag på tolkningar. Riktlinjerna i tolkningsförslagen samt de vedertagna formerna har knutits till textens kontextualitet.

Många har tidigare uppfattat validitetsbegreppet vara knutet till kvantitativt/positivistiskt vetenskapssparadigm. Forskaren inom hermeneutik och pedagogikhistoria Per-Johan Ödman⁴² menar att de flesta som arbetar och tänker hermeneutiskt har ingen anledning att inte tillämpa ett så användbart och praktiskt begrepp som validitetsbegreppet. Enligt Ödman går det endast att klargöra olika möjliga meningar hos texter, som i princip kan ges ett oändligt antal tolkningar. Ödman fortsätter:

En valid tolkning är således en tolkning, vars innebörd är giltig för den företeelse som studeras eller skänker mening åt denna företeelse. Den första betydelsen – ”giltig för den studerade företeelsen” – grundar sig på uppfattningen att validitet har beröring med sanningsbegreppet, medan den andra betydelsen – ”skänker mening åt denna företeelse” – inte nödvändigtvis grundar sig på ett sådant samband.

Eftersom Ödman menar att en text kan ge ett oändligt antal tolkningar, drar jag slutsatsen att resultaten i denna uppsats ses som en möjlig tolkning av materialet. Denna tolkning och bedömning av materialet kan därmed bekräftas eller falsifieras av någon annan, eftersom man inte kan bortse från att man uppfattar olika företeelser på olika sätt. Analysmaterialet i denna uppsats frångår en given struktur och konstruktion av det svenska språket. Som jag nämnt ovan, ger jag mig in på ett ännu okänt område att analysera. Det finns inte någon lämplig analysmetod som kan tillämpas på mitt analysmaterial. Därför har jag valt de analysmetoder som jag har ansett varit bäst lämpade att utföra analysen med. Ett annat problemområde förutom de ovanliga språkliga konstruktionerna i analysmaterialet är att mitt analysmaterial tillsammans med analysmetoderna stundtals inbjuder till olika tolkningsmöjligheter. Den

⁴² Ödman, 2005, sida 84

hermeneutiska metodens tillförlitlighet kan därmed ifrågasättas. Därför är det inte omöjligt att någon annan person som applicerar samma metoder får ett annat resultat på samma analysmaterial. Hermeneutikens tjusning ligger dock i att tolkningsbegreppet inbjuder till olikartade tolkningar.

7. Resultat och resultatdiskussion

Nedan presenteras resultaten som är uppdelade enligt följande: *De franska orden som har försvenskats, Ordsammansättningar, Brott mot social konvention, Brott mot tidsenlig konvention, Brott mot lexikal kombination*. För att kunna få en helhetsbild av de uppenbara stilistiska greppen, har jag gjort en ”översättning” från den artificiella khemiriskan till standardspråket som hittas som *Bilaga 2*. Denna ”översättning” kan betraktas som standardspråkig, eftersom den presenterar en vardagligare stil med vardagligare uttryck och ordval, än den uppstyltade khemiriskan. I ”översättningen” blir det tydligt hur mycket standardspråket kontra khemiriskan ter sig vardagligt och föga inspirerande.

7. 1. De franska orden som har försvenskats

I tabellen nedanför redovisas de franska orden som har försvenskats. Kolumnen längst till vänster presenterar uttrycken så som de förekommer i analysmaterialet. Därefter följer ett förtydligande av de franska orden. Nästföljande kolumn presenterar den svenska betydelsen eller motsvarigheten i kontexten. Detta innebär att jag har valt ett lämpligt ord av flera möjliga alternativ som passar i sammanhanget. Av totalt nio antal icke-svenska (franska) ord är de utbytta enligt följande: sju verb, ett substantiv och ett pronomen. När resultaten av de icke-svenska orden jämförs går det att se en tydlig tendens att de mest förekommande orden tillhör ordklassen verb. Dynamiska verb⁴³ kallas de verb som anger en förändring. Majoriteten av de franska verben är dynamiska: *gissa, besöka, resa, tillbringa, rusa i väg (fara i väg), delta*. Detta innebär att dynamiska verb bidrar till att texten känns fartfylld och levande. De franska försvenskade orden kan därmed klassificeras som *tillfälliga lånord*, eftersom de inte är spridda och allmänt accepterade i talgemenskapen⁴⁴.

I texten	Franska ord	Svensk betydelse eller motsvarighet i kontexten
<i>Devinera</i> vem som skriver dig dessa fraser?	deviner	<i>gissa</i> (v)
När jag <i>visiterade</i> er i Stockholm	visiter	<i>besöka</i> (v)
Är han fånge hos Nestlé som <i>repressalie</i> för hans avslöjande fotografier från deras slavliknande fabriker i Paraguay?	représsailles	<i>vedergällning</i> eller <i>hämd</i> (s)
Dom senaste åren har han <i>turnerat</i> världen runt med sin kamera	tourner	<i>resa</i> (v)

⁴³ Hellspong/Ledin, 1997, sida 69 f

⁴⁴ Se *avsnitt 4.1. Språksociologi*

hans bokhyllor <i>ockuperas</i> av intellektuell samtidslitteratur	occuper	<i>inneha</i> eller <i>ha</i> (v)
hans tid <i>passeras</i> med globala världsförbättrare	passer	<i>tillbringa</i> (v)
<i>galopperar</i> avenyer i sin lila Mercedes 500 SL	galoper	<i>rusa i väg</i> eller <i>fara i väg</i> (v)
<i>nombrosa</i> Nobelpris	nombreux	<i>många</i> (prono)
Om han bara hade kunnat skulle han ha <i>partagerat</i> mycket mer	partager	<i>delta</i> (v)

7. 2. Ordsammansättningar

I den nedanstående tabellen redovisas de ovanliga ordsammansättningarna.

I texten	Vedertagen form/förslag
nynedkomna småbröder	nyfödda småbröder
premiärroman	debutroman
publikationshus	bokförlag
regntorkare	vindrutetorkare
mästeropus	mästerstycke, mästerverk

Dessa fem exempel är ord som (ännu) är okända svenska sammansättningar och därmed ej vedertagna. Likt barnens tillvägagångssätt vid förstaspråkinläring, producerar Khemiri ordsammansättningar som vittnar om fantasi och lekfullhet. Att vara *nedkommen* innebär att en kvinna har just blivit förlöst med sitt barn. *Nynedkomna småbröder* är ett tydligt brott mot lexikal konvention. Småbröderna kan vara *nyfödda*. När författare publicerar sin första roman kallas det *debutroman*, Kadir skriver *premiärroman*. Ordet *publikationshus* figurerar i texten, vilket syftar till *bokförlag* i kontexten. *Regntorkare* brukar vanligtvis heta *vindrutetorkare*. *Mästeropus* brukar vanligtvis kallas *mästerstycke* eller *mästerverk*.

7. 3. Brott mot social konvention

I den nedanstående tabellen redovisas brotten mot den sociala konventionen.

I texten	Vedertagen form/förslag
käraste hälsningar	hej
hur mycket slida får man glida?	hur många tjejer får man träffa?
prisa mina gigantiska gratulationer	jag gratulerar dig stort till framgången

Den inledande meningen i analysmaterialet är *käraste hälsningar*. Den valda formen brukar vanligtvis förekomma i slutet på ett brev eller ett mejl. Placeringen kan därmed klassas som ett brott mot social konvention, eftersom det strider mot gängse brevutformanden.

Meningen *hur mycket slida får man glida?* tenderar att betraktas som sexistiskt och kvinnoförnedrande. Inte heller är det en rumsren formulering som används mellan två ganska obekanta parter som dessutom kommer från två olika generationer. Karaktären Kadir gör härmed ett misslyckat försök att skapa *vi*-känsla med mottagaren av brevet. Kadir vill framstå som en nära vän till mottagaren och använder sig av en specifik jargong för att förstärka deras relation. En fungerande kontextuell åtgärd skulle kunna tänkas vara *hur många tjejer får man träffa?* som indikerar ett objektivet förhållningssätt till det kvinnliga könet, samt är en ganska neutral fråga. Detta brott kan alltså även klassificeras mot bakgrund av genusperspektiv och brott mot de etiska reglerna.

Det tredje brottet mot de sociala konventionerna finns i meningen *prisa mina gigantiska gratulationer*. I likhet med *käraste hälsningar* har fraserna en viss bestämd utformning enligt vett och etikett-reglerna. *Prisa mina gigantiska gratulationer* brukar mer eller mindre heta *jag gratulerar dig stort till framgången*. Denna fras klassificeras under denna rubrik eftersom den valda ordkombinationen frångår de vedertagna sociala formerna som brukas i gratulations-sammanhang.

7. 4. **Brott mot tidsenlig konvention**

I den nedanstående tabellen redovisas brotten mot den tidsenliga konventionen.

I texten	Vedertagen form/förslag
året nummerades till 1986	året var 1986
för att interpellera	för att fråga

Uttrycken som redovisas enligt tabellen ovan, innehåller ord med en föråldrad betydelse eller användning enligt Svenska Akademiens ordbok⁴⁵. Att *år nummeras till 1986* är inte en vanlig nutida meningskonstruktion, man kan istället använda uttrycket *året var 1986*. Vanligtvis används ordet *interpellera* numera i politiska sammanhang, annars är det en föråldrad form som har betytt ”falla någon i talet, avbryta någon, störa, hindra någon”. Betydelsen är tillsynes föråldrad och förslaget blir därmed att använda uttrycket *för att fråga* i textens kontext. Khemiri har ju benämnt språket i boken som romantiskt och 1700-tals-gustavianskt. Därför är det inte heller egendomligt att det förekommer ålderdomliga inslag i analysmaterialet.

7. 5. **Brott mot lexikal kombination**

I de nedanstående tabellerna redovisas brotten mot den lexikala konventionen som berör semantiska kombinationsmöjligheter.

⁴⁵ <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>

I texten	Vedertagen form/förslag
mest antika vän	äldste vän
antika ovilja	gamla ovilja

Ordet *antik* förmedlar associationer och konnotationer gällande beskrivning av gamla, forntida eller historiska föremål och företeelser, som till exempel: *antik vas*, *antik kultur* och *antik skald*. En användning av denna substantivbeskrivning i sammanhang av *antik vän* och *antika ovilja* påvisar ett brott mot en lexikal kombination av ordvalen. I kontexten passar formen *äldste vän* och *gamla ovilja*.

I texten	Vedertagen form/förslag
du memorerar väl mig?	du kommer väl ihåg mig?

Uttrycket *du memorerar väl mig?* påvisar ett tydligt brott mot den lexikala konventionen. *Memorera* betyder ”lära sig utantill”⁴⁶ och används därför inte i detta sammanhang eftersom det har en annan betydelse än vad som avses. Människan kan till exempel memorera en dikt eller ett telefonnummer, men det går inte att memorera en annan individ, alltså lära sig den utantill. Sigurd⁴⁷ menar att grammatiken tillåter oss att konstruera meningsformer som inte är semantiskt korrekta, vilket också visas i detta exempel. Den vedertagna formen är i detta sammanhang blir därför *du kommer väl ihåg mig?*

I texten	Vedertagen form/förslag
ivrigt guppande huvud	ivrigt nickande

Ordvalet *guppande* i uttrycket *ivrigt guppande huvud* är vanligtvis inte en vedertagen form. *Guppa* betyder ”röra sig ryckigt, stötvis, (smått) hoppa upp och ned”. Exempelvis kan en båt guppa, en persons gång kan vara guppande. Att huvudet guppar är enligt betydelsen inte ett fel ordval, däremot är detta uttryck något som vanligtvis inte används. Det karaktären Kadir kan tänkas mena är uttrycket *ivrigt nickande*.

I texten	Vedertagen form/förslag
färska fotostudio	ny fotostudio

Ordet *färsk* förknippas oftast med livsmedel och dryck, som till exempel: färskpressad apelsinjuice, färskt bröd, färska grönsaker. Att benämna och beskriva en fotostudio som *färsk* leder i detta fall till ett brott mot lexikal konvention. Problemet kan avhjälpas genom att i sammanhanget välja den lexikala formen *ny fotostudio*.

⁴⁶ <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>

⁴⁷ Se avsnitt 6.2 *Hermeneutik*

I texten	Vedertagen form/förslag
välvuxen aptit	stor aptit

Orden *välvuxen* hör hemma när man beskriver en anatomisk, kroppslig och/eller mental biologisk utveckling. Brottet i detta exempel ligger i att adjektivet *välvuxen* antas beskriva en känsla och inte en människa. Karaktären Kadir kan tänkas mena *stor aptit*.

I texten	Vedertagen form/förslag
en erigerad man	en lång/rak/stor/framstående man

Erigerad betyder ”att ha erektion” och används vid beskrivning av mannens könsorgan. Brottet är därmed ett felaktigt ordval. Vid beskrivning av en människa kan dessa adjektiv tillämpas i denna kontext: *lång, rak, stor, framstående*.

I texten	Vedertagen form/förslag
tiden tickar snabbt när man har humor	tiden går snabbt när man har roligt

Kadir skriver *tiden tickar snabbt när man har humor*. *Tiden tickar* är inte en fel konstruktion, men används vanligtvis inte i detta sammanhang. *Att ha humor* betyder ”förmåga att skämta och uppskatta skämt”⁴⁸ och signalerar om en god sinnesstämning. Därför klassas denna konstruktion som ett lexikalt brott i detta sammanhang. En vedertagen form av detta uttryck är: *tiden går snabbt när man har roligt*.

I texten	Vedertagen form/förslag
har stått i stadig vänskap	vara nära vänner

Att *vara nära vänner* uttrycker Kadir genom att skriva *har stått i stadig vänskap*. Detta är inte en felaktig meningskonstruktion, men används vanligtvis inte som en vedertagen form. Metaforiskt sett kan man stå stadigt med bägge fötterna på jorden. Bokstavligt sett kan en kamera stå stadigt på ett stativ. En vänskap kan vara livslång. Nära kan ens vänner vara.

I texten	Vedertagen form/förslag
om du har begåvats med några nyheter från din far	om du har erhållit några nyheter från din far

Att begåvas används vanligtvis i betydelsen ”skänkts, förärats, få som gåva”. Man kan begåvas med talang, eller begåvas med presenter, utmärkelse etc. Kadir har konstruerat

⁴⁸ Svenskan i fokus, 1987

meningen *om du har begåvats med några nyheter från din far*, där den vanligare konstruktionen kan se ut på följande sätt: *om du har erhållit några nyheter från din far*.

I texten	Vedertagen form/förslag
var han lokaliserar sig i detta nu	var han är/finns just nu
hans logi lokaliserar till ett luxuöst loft i New York	han bor i en lyxig vindsvåning i New York

Kadir använder ordet *lokaliserar* i två meningar som påvisar ett tydligt lexikalt brott: *var han lokaliserar sig i detta nu* och *hans logi lokaliserar till ett luxuöst loft i New York*. Vanligtvis betyder ordet: ”låta handlingen i en berättelse äga rum på viss ort, låta en viss ort vara skådeplatsen för handlingen i en berättelse, göra sig väl bekant med en ort, göra sig hemmastadd” osv. Ordet *lokaliserar* används därmed vanligtvis inte i detta sammanhang. Man kan lokalisera en gatuadress eller ett datafel. Ett annat brott är även uttrycket *i detta nu* som inte är en vanlig ordkonstruktion i sammanhanget. Förslag på en standardspråkig meningsuppbyggnad är: *var han är/finns just nu* och *han bor i en lyxig vindsvåning i New York*.

I texten	Vedertagen form/förslag
nu rågas mitt bröst av en obstinat oro	nu fylls mitt bröst av en stark/intensiv oro

Meningskonstruktionen som påvisar en ovanlighet är *nu rågas mitt bröst av en obstinat oro*. *Rågas* har vanligtvis denna betydelse: ”råga sig till en hög, torna upp sig, bilda en hög, stapla upp något, lägga något i hög, trave”. En tesked socker kan vara rågad eller blåbär i en korg. Ordet *obstinat* betyder vanligtvis: ”som sturskt sätter sig upp mot någons vilja, trotsar lag och påbud, trotsigt svårhanterlig, envis, uppstudsigt” osv. Ett uppträdande kan vara obstinat. Ordvalet *rågas* och *obstinat* är tillsynes felvalt här, denna konstruktion är att föredra: *nu fylls mitt bröst av en stark/intensiv oro*.

I texten	Vedertagen form/förslag
draperad i orange overall	klädd i orange overall

Meningskonstruktionen *draperad i orange overall* är ett brott mot den lexikala konventionen, eftersom *draperad* betyder att ”ordna i smakfulla konstnärliga veck”⁴⁹. I detta sammanhang syftar meningen till fängelseklädsel likt den som bärs av fångarna på Guantánamo Bay. Fängelseklädsel är ingenting man förskönar med bildspråk och ingenting som förknippas med mode, design, dekoration eller konstnärlighet. Förslaget är rätt och slätt: *klädd i orange overall*.

⁴⁹ <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>

I texten	Vedertagen form/förslag
devinera vem som skriver dig dessa fraser?	gissa vem som skriver dessa rader till dig?
när jag visiterade er i Stockholm	när jag besökte er i Stockholm
är han fånge hos Nestlé som repressalie för hans avslöjande fotografier	är han fånge hos Nestlé som hämnd för hans avslöjande fotografier
har han turnerat världen runt med sin kamera	har han rest världen runt med sin kamera
hans bokhyllor ockuperas av intellektuell samtidslitteratur	i hans bokhyllor finns intellektuell samtidslitteratur/Hans bokhyllor är fyllda med/av intellektuell samtidslitteratur
hans tid passerar med globala världsförbättrare	han tillbringar tid med globala världsförbättrare
galopperar avenyer i sin lila Mercedes 500 SL	han rusar/far i väg i sin lila Mercedes 500 SL
nombrösa Nobelpris	många Nobelpriser
om han bara hade kunnat skulle han ha partagerat mycket mer	om han bara hade kunnat skulle han ha deltagit mycket mer

De nio redovisade meningarna och uttrycken enligt tabellen ovan har alla en gemensam nämnare. Det lexikala brottet ligger i att varje mening innehåller ett franskt ord som har försvenskats (en tydligare ordöversättning och förklaring finns i avsnitt 7. 1. *De franska orden som har försvenskats*).

Kadir börjar mejlet med frågan *devinera vem som skriver dig dessa fraser?* Kontexten gör det lätt att gissa sig fram till betydelsen av ordet *devinera*. Den svenska betydelsen är: *gissa vem som skriver dessa rader till dig?*

Vidare förekommer uttrycket *när jag visiterade er i Stockholm*. Den svenska betydelsen i ordet *visitera* innebär ”att noggrant genomsöka ägodelar och kläder hos någon i syfte att förhindra medförande av ngt som är förbjudet, stulet.”⁵⁰ Att visitera någon i Stockholm är inte detsamma som att besöka någon i Stockholm, vilket är vad Kadir menar. Ordet *visitera* kommer från franskan och har därmed blivit försvenskat. Den standardspråkliga formen är därför: *när jag besökte er i Stockholm*.

Det franska ordet är *repressalie* i meningen *är han fånge hos Nestlé som repressalie för hans avslöjande fotografier*. Den svenska motsvarigheten är ”vedergällning, hämnd”. Förslaget blir därmed: *är han fånge hos Nestlé som hämnd för hans avslöjande fotografier*.

En *turné* betyder ”rundresa med uppträdande på flera ställen”⁵¹. Kadir använder uttrycket *har han turnerat världen runt med sin kamera*. I uttrycket hämtas betydelsen av franskans *tour* som är ekvivalent med svenskans ”resa”. Därför föredras meningen: *har han rest världen runt med sin kamera*.

⁵⁰ Svenskan i fokus, 1987

⁵¹ Svenskan i fokus, 1987

Kadir skriver att *hans bokhyllor ockuperas av intellektuell samtidslitteratur*. Den svenska betydelsen av ordet *ockupera* är ”fysiskt bemäktiga sig, taga något i besittning, lägga beslag på”⁵². Ordet förmedlar oftast associationer och konnotationer gällande krigiska och politiska företeelser. Franskans betydelse av *ockuper* är ”innehåller, innehåver, upptas”. Denna betydelse passar därmed bättre och meningen blir därför: *i hans bokhyllor finns intellektuell samtidslitteratur* eller *hans bokhyllor är fyllda med/av intellektuell samtidslitteratur*.

Meningen *hans tid passerar med globala världsförbättrare* innehåller det franska verbet *passer*. Den svenska betydelsen är ”tillbringa”. Förslaget blir därmed: *han tillbringar tid med globala världsförbättrare*.

Meningskonstruktionen *galopperar avenyer i sin lila Mercedes 500 SL* innehåller ett inkorrekt verb i fråga om sammanhanget. *Galoppera* på svenska förknippas i fråga om hästar eller andra större fyrfota djur och betyder ”språngartad rörelse under vilken djuret för varje språng ett ögonblick befinner sig svävande i luften utan stöd av någon fot”⁵³. Den svenska betydelsen som passar kontexten är ”rusar/far i väg”, eftersom det framkommer att det är rör sig om förflyttning i en bil. Lösningen kan därmed bli: *rusar/far i väg i sin lila Mercedes 500 SL*.

Uttrycket *nombrösa Nobelpris* kan vara svårare att gissa betydelsen på, om man inte är bekant med franskan. *Nombreux* betyder ”många”. I detta exempel är försvenskningen tillsynes mycket tydlig, då franskans distinkta ändelse ändras till en mycket tydlig svensk variant. Det grafiska ordet ser svenskt ut på grund av dess morfem, det vill säga *nom-brö-sa*, men den semantiska delen kan vara svårt att uppfatta. Vanligtvis säger man: *många Nobelpriser*.

Den sista förekommande meningen innehållande ett franskt ordlån: *Om han bara hade kunnat skulle han ha partagerat mycket mer*. Meningen innehåller alltså det franska verbet *partager*. Den fransk-svenska ordbokens översättning som bäst lämpar sig i kontexten är det svenska ordet ”delta”. Likt exemplet ovan, har inte detta ord någon fonetiskt lik motsvarighet på svenska och därför blir betydelsen svår att gissa sig fram till om man inte är bekant med det franska språket. Förslaget på meningen blir därmed: *om han bara hade kunnat skulle han ha deltagit mycket mer*.

I texten	Vedertagen form/förslag
har hans fotografiska karriär glänsats till guldisk succé	har hans fotografiska karriär varit en stor/strålande framgång

Kadir har kombinerat denna mening som innehåller ovanliga ordkonstruktioner: *har hans fotografiska karriär glänsats till guldisk succé*. *Glänsats till guldisk succé* är inte en vedertagen form av uttryck i det svenska språket. Att *glänsa* betyder ”ha glans, skina, blänka, stråla, lysa, glimma, om person: briljera; utmärka sig, sprida glans, väcka uppmärksamhet, framträda på ett iögonenfallande sätt, vara särskilt framstående”. En ring kan glänsa och skådespelarnas prestationer är glänsande. Ordet *glänsa* tillsammans med kombinationen *guldisk succé* påvisar en innebörd om framgång. Förslaget på meningen blir därmed: *har hans fotografiska karriär varit en stor/strålande framgång*.

⁵² <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>

⁵³ <http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>

I texten	Vedertagen form/förslag
erbjuds du dagligen parfymerade trosor	får du dagligen parfymerade trosor

Meningen *erbjuds du dagligen parfymerade trosor* innehåller verbet *erbjuda* som har rätt betydelse i sammanhanget, men verbet *få* kan vara att föredra: *får du dagligen parfymerade trosor*. Dock skulle verbet *erbjuds* även kunna betyda att fansen språkligt erbjöd sina trosor, inte att trosor fanns fysiskt i brevet.

I texten	Vedertagen form/förslag
tyvärr handikappades min ambition av kunskapsgap och blaserade publikationshus	tyvärr hindrades min ambition av kunskapsgap/kunskapsluckor och ointresserade bokförlag

I meningen *tyvärr handikappades min ambition av kunskapsgap och blaserade publikationshus* förekommer två lexikala brott. *Handikapp* betyder ”egenskap eller omständighet som medför nedsatt prestationsförmåga”⁵⁴, och används vanligtvis inte i detta sammanhang. *Handikapp* används vid beskrivning av levande varelser och ingenting man vanligtvis använder för att beskriva en mänsklig egenskap. Sigurd⁵⁵ menar att grammatiken tillåter oss att konstruera meningsformer som inte är semantiskt korrekta, vilket också visas i detta exempel. *Publikationshus* är inte en vanlig ordsammansättning i svenskan. Ordet syftar till ”bokförlag” i kontexten. Att föredra är därför meningen *tyvärr hindrades min ambition av kunskapsgap/kunskapsluckor och ointresserade bokförlag*.

I texten	Vedertagen form/förslag
radierades min hjärna plötsligt av en genial idé	jag slogs av en genial idé

Meningskonstruktionen *radierades min hjärna plötsligt av en genial idé* påvisar ett tydligt lexikalt brott genom verbanvändningen. *Radiera* betyder ”utstråla, utsända genom radio” och används vanligtvis inte i sammanhanget. Solstrålar kan radiera och strålkastare kan radiera ett starkt ljus. Förslaget i kontexten blir: *jag slogs av en genial idé*.

I texten	Vedertagen form/förslag
din far har vuxit till en mycket stark politisk prominens	din far har utvecklats till en mycket stark och politiskt framstående/välansedd person
kollidera våra kloka huvuden i ambitionen att kreera en biografi värdig din prominente far	slå våra kloka huvuden ihop i strävan att skapa en biografi värdig din framstående far
korrespondera mig snarast din positiva respons	återkom snarast med ett positivt svar /återkom snarast om du samtycker

⁵⁴ Svenskan i fokus, 1987

⁵⁵ Se avsnitt 6.2 *Hermeneutik*

De tre meningarna ovan innehåller ord i dess rätta betydelse, dock påvisar de brott mot ett klart och tydligt språk genom ordvalet.

Kadir skriver att *din far har vuxit till en mycket stark politisk prominens*. Den vanliga meningsuppbyggnaden skulle kunna vara: *din far har utvecklats till en mycket stark och politiskt framstående/välansedd person*.

I meningen *kollidera våra kloka huvuden i ambitionen att kreera en biografi värdig din prominente far* finns verben *kollidera* och *kreera*. *Kollidera* betyder att ”våldsamt stöta samman med någon eller något”. Ordet *kollidera* förknippas oftast med fordon och trafik, eftersom det används flitigt inom det området. *Kreera* betyder att ”skapa, frambringa, utforma, gestalta”. Betydelsen är tillsynes rätt, dock påvisar ordvalet ett brott mot ett klart och tydligt språk. Förslaget är därmed: *slå våra kloka huvuden ihop i strävan att skapa en biografi värdig din framstående far*.

Meningen *korrespondera mig snarast din positiva respons* innehåller orden *korrespondera* och *respons*. *Korrespondera* betyder ”ha förbindelse med någon, meddela sig med någon genom brev, skrivelser och dylikt, brevväxla”. *Respons* betyder ”svar, uttalande, utlåtande”. Bägge orden används i korrekt betydelse, dock frångår meningsuppbyggnaden ett klart och tydligt språk. Förslaget blir därmed: *återkom snarast med ett positivt svar /återkom snarast om du samtycker*.

I texten	Vedertagen form/förslag
du kommer inte kondolera dig	du kommer inte att ångra dig

I meningen *du kommer inte kondolera dig* förekommer det en felanvändning av ord. Ordet *kondolera* används vanligen när man beklagar någons dödsfall och betyder ”betyga någon sitt deltagande eller medlidande, framföra sitt beklagande till någon, beklaga sorgen” och används vanligtvis inte i detta sammanhang. Jag har valt att använda verbet *ångra* eftersom det passade bäst i sammanhanget och den vedertagna formen: *du kommer inte att ångra dig*.

I texten	Vedertagen form/förslag
för att fukta din lust till min proposition	för att göra dig nyfiken till mitt förslag

Meningskonstruktionen *för att fukta din lust till min proposition* är ett tydligt lexikalt brott på grund av att ordet *fukta* inte används i detta sammanhang. *Att fukta* innebär ”göra våt, väta” och även i ett bildligt språk är inte detta ett välfungerande uttryck. Förslaget blir därmed: *för att göra dig nyfiken till mitt förslag*.

I texten	Vedertagen form/förslag
tillfogar jag två Word-dokument	bifogar jag två Word-dokument

Meningen *tillfogar jag två Word-dokument* innehåller verbet *tillfogar*. Att *tillfoga* betyder ”låta ingå i något sammanhang”⁵⁶. Detta ord har inte fel betydelse i kontexten, men i mejlsammanhang används hellre verbet *bifogar*, det vill säga: *bifogar jag två Word-dokument*.

I texten	Vedertagen form/förslag
att detaljera sin historia för dig	att utförligt berätta om sitt liv för dig

Meningsuppbyggnaden *att detaljera sin historia för dig* innehåller ett felvalt ord. Betydelsen av *att detaljera* är ”i detalj eller utförligt redogöra för något, framställa, berätta, omtala”. Denna betydelse är tillsynes rätt, dock används inte ordet i rätt bemärkelse. Förslaget blir därför att använda ordet *utförligt*: *att utförligt berätta om sitt liv för dig*.

I texten	Vedertagen form/förslag
kände din kommande roman	kände till/visste om din kommande roman

Meningen *kände din kommande roman* är ofullständig. Förslaget är att använda konstruktionen av orden *kände till* eller *visste om* i detta sammanhang: *kände till/visste om din kommande roman*.

I texten	Vedertagen form/förslag
skina avsevärda avenyer med strålande stolthet	promenera i stolthet på de stora gatorna

Meningsuppbyggnaden *skina avsevärda avenyer med strålande stolthet* innehåller många brott och är mycket ovanlig. Meningen är felkonstruerad eftersom det innehåller flera ord som har använts fel. *Skina* betyder ”utstråla eller reflektera ljus, lysa, glänsa” och förknippas oftast med föremål och företeelser, inte med människor. *Avsevärda avenyer* och *strålande stolthet* är också märkliga ordkombinationer som inte brukas i detta sammanhang. Mitt förslag blir: *promenera i stolthet på de stora gatorna*.

⁵⁶ Svenskan i fokus

8. Slutdiskussion och metodkritik

Rekonstruktionen och kartläggningen av det artificiella språket som påminner om rinkebysvenskans struktur har stundtals tett sig problematiskt. Jag har gett mig in på ett nytt område där inte någon lämplig analysmetod hittills har utvecklats. Detta har alltså varit de första försöken att dels hitta en lämplig analysmetod som kunde uppfylla syftet med uppsatsen, dels hitta en lämplig analysmetod för rekonstruktionen av det artificiella språket. Metoden som jag har använt för analysen har hjälpt mig att uppnå syftet med uppsatsen och få dess frågeställningar besvarade. Dock är inte metoden alltigenom fullständig. Bristerna ligger i att det finns ett öppet spektrum av alternativa tolkningar av analysmaterialet, trots att jag har tagit stöd av vedertagna språkliga former och uttryck. Mitt syfte var att undersöka anomalierna i analysmaterialet och därigenom belysa de ovanliga konstruktionerna. De ovanliga språkliga konstruktionerna rekonstruerades med förslag på en kontextuell passande tolkning. Jag vill också tillägga att jag även gjorde en kvantifiering av olika ordklasser, som dock inte gav mig det jag ville undersöka eftersom ordklasserna varken bröt mot de grammatiska eller semantiska kongruenserna när de redovisades isolerade.

Trots att bara ett delkapitel har analyserats kan jag dra slutsatser att boken *Montecore – en unik tiger* är fylld av märkliga språkliga anomalier som påtagligt frångår standardspråket. I analysmaterialet som består av totalt 568 ord, finns nio franska *försvenskade ord*, fem ovanliga och okonventionella *ordsammansättningar*, tre brott mot *social konvention*, två brott mot *tidsenlig konvention* och hela 36 brott mot *lexikal kombination*. I de nämnda brotten förekommer ovanliga ordsemantiska kombinationer och originella uttryck, som exempelvis: *för att fukta din lust till min proposition, färska fotostudio, tiden tickar snabbt när man har humor, hans bokhyllor ockuperas av intellektuell samtidslitteratur, nombrösa Nobelpris*. Dock bör här tilläggas att Khemiri har, än en gång, skickligt konstruerat sitt litterära språk. Kontexten inbjuder till en förståelse av dessa brott och ovanliga ordsemantiska kombinationer. Texten är inte skapad på ett sätt som gör det omöjligt för läsaren att förstå innebörden. Som mottagare kan man lista ut betydelsen och skapa egna tolkningar av materialet. Om alla dessa språkliga anomalier händer i ett förlopp av 568 ord, vad kan då hela boken erbjuda? Inom ramar för denna uppsats omfång, kan inte dessa resultat ses som allmängiltiga för vare sig boken *Montecore – en unik tiger* eller khemiriskans konstruktion. Det ger dock uppfattning om hur pass kreativ språkanvändare Jonas Hassen Khemiri är. Hans potential att underhålla sin publik kan inte bortses från.

Forskningen⁵⁷ som behandlas i denna uppsats belyser människans språkliga kreativitet från tre perspektiv: *språksociologi*, *språkinläring* samt *improvisation*. Khemiri vill kalla sitt litterära språk för ”khemiriska”. Är khemiriskans mål att befria orden från vardagliga betydelser och konstruktioner till förmån för en utvidgad kreativitet? Kotsinas⁵⁸ har myntat begreppet rinkebysvenska där hon har kartlagt konstruktionen och användningen av denna språkliga varietet. Det bör även betonas att denna varietet inte endast speglar det svenska samhället. Runt om i Europa rapporteras det om liknande fenomen. Baserat på detta drar jag slutsatser att den språkliga utvecklingen snarare indikerar vår nuvarande världssituation och utveckling än endast den inhemska svenska invandrapolitiken och sociala situationen. Inom Sveriges gränser har Kotsinas forskning inspirerat andra forskare (som nämns tidigare i uppsatsen) till en utvidgad syn och vidare forskning rörande rinkebysvenskans konstruktion. Resultaten i

⁵⁷ Se avsnitt 4. Tidigare forskning

⁵⁸ Kotsinas, 2005

denna uppsats indikerar en förändring i det skriftliga standardspråket. Huruvida den skriftspråkliga förändringen stagnerar eller utvecklas är vanskligt att dra några slutsatser om. Mina tolkningar av resultaten, som också baseras på den nämnda forskningen, har att göra med en utveckling av ett mångkulturellt samhälle. Nya språkliga former etablerar sig i vårt samhälle och utvecklas i takt med bland annat olika kulturers invandring, religion och ideologier. När det gäller de nämnda språkinlärningsprocesserna kastar de ljus på alla människors inneboende språkliga kreativitet. Oavsett om man är första- eller andraspråksinlärare finns det alltid ett behov att skapa nya språkliga former för att kunna ge uttryck åt sin mening. Resultaten i uppsatsen visar alltså att Khemiris konstruktion av det litterära språket har likheter med språkinlärarens kreativa förmåga. Därför är det viktigt att komma ihåg att den språkliga kreativiteten inte dör när man har en fullgod repertoar av ett standardspråk. Johnstones⁵⁹ tankar om kreativitet inom teatervärlden kan även appliceras inom ett språkligt skapande. Att skapa något nytt i det redan vedertagna standardspråket innebär att man går emot de språkliga normerna och därmed sin språkliga uppfostran. I detta fall går Khemiri alltså emot de språkliga normerna där resultatet är tydliga brott mot de språkliga konventionerna.

När jag summerar analysresultaten kan jag dra slutsatsen att Khemiris kreativa förmåga berör alla de perspektiv som nämns i den tidigare forskningen. I den språksociologiska aspekten skapar Khemiri ett artificiellt språk som liknar konstruerandet av rinkebysvenskan. Språkinlärningsaspekten visar på en förmåga att skapa ovanliga ordkonstruktioner som är kännetecknande för språkinlärare. Den kreativitet som förekommer inom teatervärlden finns även hos Khemiri när han går emot de språkliga normerna.

De tankar som har figurerat i mitt huvud under uppsatsens skapande har varit hur pass tillgänglig khemiriskan är för dem som **inte** har svenska som sitt modersmål eller har en fullgod repertoar av det svenska standardspråket. Khemiris koncept bygger till stor del på att man bör ha en bra svenskspråklig grund för att förstå och utvinna de anomalier som förekommer i texten. Paradoxen ligger i att khemiriskan bara kan förstås av en viss målgrupp människor. Det är rimligtvis människor som förstår svenska så pass bra att budskapet i att använda kreativiteten för att tänja på språkets regler inte går förlorat. Som läsare av Khemiris text bör man även ha ett lingvistiskt intresse, vara flerspråkig och också förstå eller ha en känsla för det franska språket. För visst uppskattar man och förstår khemiriskan mer om man redan har gedigna kunskaper i det svenska språket, ett lingvistiskt intresse och/eller är franskkunnig? Å andra sidan visar Khemiri en språklig sida som är berikande för det svenska språket – dock bara till dem som har god behärskning av det.

Khemiri visar dock att man ändå kan förstå och nå fram till varandra, även om inte en alltigenom korrekt språklig form uppfylls. Dock krävs det att mottagaren har gedigna kunskaper i det specifika språket. Följande frågor dyker därför upp: Är det ett självändamål för de konservativas språksyn att behålla en korrekt form av svenskan i det litterära språket? Bör man istället uppmuntra till en kreativitet där mångfaldens språkkonstruktion inte ses som torftig utan värderas lika högt som standardspråket? För att få en helhetsbild av hur språket och stilen påverkas av de anomalierna som har redovisats, har jag gjort en ”översättning” av analysmaterialet till standardspråket (Bilaga 2). Det är av värde att jämföra dessa två texter. Khemiris uppfattning om sin stil är att den är egensinnig, romantisk, uppstyltad och 1700-talsgustaviansk. Detta kan ses kontra det vardagliga, förutsägbara och allmängiltiga språket som

⁵⁹ Johnstone, 2003

är resultatet av den ”översättning” som gjorts som Bilaga 2. Om vi kan utröna innebörd och förståelse i khemiriskan, som tydligt frångår standardspråket, bör inte en inkorrekt form av svenskan värderas lika högt som standardspråket? Att hellre uppmuntra till kreativitet än att hålla sig inom språkliga gränser anser jag bör värderas högt. Historien avslöjar att språket har en benägenhet att ständigt utvecklas, eftersom behov tillsammans med kreativitet vidgar vårt tankesätt och gör det möjligt att utveckla språkliga former. Detta leder mig fram till att konstatera att standardsvenskan fyller en viktig demokratisk funktion. Språkforskarna Hyltenstam/Stroud⁶⁰ påpekar att man måste ha en god behärskning av olika språk för att kunna kodväxla inne i meningar. Utan att ha de standardspråkliga formerna och grunderna blir det därmed svårt att experimentera med och förstå en avvikande språklig form.

Diskussionen grundar sig på huruvida ett semantiskt avvikande sätt att presentera sina skrivna alster kan fungera i en standardspråklig miljö. Jag hävdar att det finns utrymme för en språklig kreativitet och lekfullhet i det litterära och därmed det skriftliga språket. Orsaken till detta är att trots att språket stundtals kan vara oklart och otydligt, visar det på en stilistisk form som kan te sig förnyande och språkutvecklande. Vid första anblicken är det kanske inte alltid uppenbart vad som menas, men en text har den egenskapen att den alltid finns där, nu och för alltid. Mottagaren kan alltid gå tillbaka till texten och vid behov även angripa dess kärna med olika analysmetoder. Kontexten i analys exemplet inbjuder ju till att missförstånd inte ska uppstå. Rinkebysvenskans användning sker främst via talspråket. Khemiriskans konstruktion liknar rinkebysvenskans och används här som skriftspråk. Detta är en språklig form som tydligt frångår standardspråkliga ordsammansättningar och uttryck.

Rinkebysvenskan och halvspråkighet klassificeras idag som en lågstatusmarkör. Det tillskrivs de icke-infödda svenskar som ofta anses tillhöra den lägsta sociala gruppen i samhället. Stroud⁶¹ menar att det inte är ovanligt att de som inte talar standardversionen anses vara okultiverade, lata och ointelligenta. Använder Khemiri sin specifika stil som ett verktyg för att skapa ett gemensamt kompispråk med sina mottagare? Är Khemiris tanke att höja värdet på den inkorreakta formen genom att använda den som sin litterära stil? Genom att använda sig av denna form av det språkliga medlet i sina böcker, uppstår en uppfattning att språket är till för att kommunicera med omvärlden. Oavsett om det är korrekt eller inte. Eller är det så att Khemiri driver med rinkebysvenskan eller bilden av den? Antingen vill Khemiri visa på en gedigen lingvistisk kunskap och solidarisera sig med andra lingvister, språkforskare och den svenska akademiens litterära elit. Eller är det så att ett kompispråk används i syfte att alliera sig med den delen av befolkningen som inte behärskar det svenska språket fullt ut och därmed kommer från de lägre sociala grupperna i samhället. Det är vanskligt att dra några slutgiltiga slutsatser rörande Khemiris språkliga syften, kanske vill han helt enkelt spela på bägge halvorna av spelplanen samtidigt. Om så är fallet återstår att se. Verkan av Khemiris författarskap och den språkliga användningen kan endast framtiden utvisa. Det vi vet nu är att Khemiri är en kreativ, originell, lekfull, orädd författare. Han experimenterar med språket genom att gå emot de språkliga konventionerna, gå emot sin språkliga uppfostran, använda sig av en kreativitet som liknar den som finns i språkinlärningsprocesser och vid kommunikationsbehov. Hans mångkulturella bakgrund har utnyttjats till fullo med resultat som gör honom till en mycket skicklig författare och språklig underhållare.

⁶⁰ Se avsnitt 4.1. *Språksociologi*

⁶¹ Stroud, 2004

Det är anmärkningsvärt att i 2006 års upplaga av *Svenska Akademiens ordlista över svenska språket* (SAOL) finns bland annat ord som inte så länge sen klassades som icke-svenska. Orden *guzz* (flicka) och *keff* (dålig) härstammar från rinkebysvenskan. Orden smög sig därefter in i det svenska talspråket och finner nu en given plats i den auktoritativa SAOL. Detta speglar samhällsutvecklingen med influenser från andra språk och kulturer i nutidens Sverige. Så här kommenterar Martin Gellerstam, huvudredaktör för SAOL, årets upplaga: ”Det här blir den bästa ordboken någonsin.”⁶² Därför är det inte fel att konstatera att språket lever och utvecklas vidare tack vare den språkliga kreativiteten hos människor som vågar bryta mot de språkliga reglerna och konventionerna i det som kallas standardspråket. Olle Josephsons, språkvetare och sekretariatschef på Svenska språknämnden, kommenterar angående SAOLs nya upplaga i tidskriften *Språkvård*⁶³ är följande: ”Svenska Akademiens ordlista är bara toppen på det evigt växande isberg som är det svenska ordförrådet. Ordlistan avgör inte vilka gamla och nya ord som blir livskraftiga, det gör vi som skriver och talar svenska varje dag. Använd vilka ord du vill – då finns de!”

9. Sammanfattning

Syftet med denna uppsats var att kartlägga de språkliga anomalierna som förekommer i Jonas Hassen Khemiris bok *Montecore – en unik tiger*. Mitt analysmaterial bestod av ett delkapitel i boken, ett mejl skrivet av karaktären Kadir på sammanlagt 568 ord. I frågeställningen ville jag ta reda på vilka brott mot konventionerna som förekommer i materialet samt på vilket sätt ord och uttryck avviker från standardspråket. Metoden som valdes för att uppnå syftet belystes från ett ordsemantiskt och ett hermeneutiskt perspektiv. Den tidigare forskningen berörde ämnena *språksociologi*, *språkinlärning* samt *improvisation*. Den gemensamma nämnaren runt den tidigare forskningen behandlade främst kreativiteten. Kreativiteten kunde därefter knytas an till konstruktionen av ett språk som frångår det som brukar kallas för det korrekta språket – standardspråket.

Först redovisades de icke-svenska orden, dvs de franska orden i materialet. De klassificerades som tillfälliga ordlån, eftersom de ännu inte är spridda och allmänt accepterade i samhället. Det förekom nio stycken franska ord som hade försvenskats. Den mest framträdande ordklassen tillhörande de franska orden var verb. Verben var dynamiska och bidrog till att texten kändes fartfylld och levande. Likt barnens tillvägagångssätt vid sin förstaspråkinlärning, producerar Khemiri ordsammansättningar som vittnar om fantasi och lekfullhet. Det förekom fem stycken okonventionella ordsammansättningar i materialet. Därefter redovisades de konventionella brotten som klassades enligt följande: *brott mot social konvention*, *brott mot tidsenlig konvention* samt *brott mot lexikal kombination*. Brotten skedde dels på fras- och dels på satsnivå. Vikten lades dock inte på att göra en redovisning av de nämnda fraserna och satserna. Istället redovisades alla i materialet förekommande brott mot konventioner. Det förekom tre brott tillhörande *brott mot social konvention* och två *brott mot tidsenlig konvention*. De flesta påfallande brotten skedde vid den *lexikala kombinationen* som även berörde ordsemantiska kombinationsmöjligheter. Vid en sammanräkning av *brotten mot lexikala kombinationer* fanns det totalt 36 lexikala brott.

⁶² <http://www.aftonbladet.se/vss/nyheter/story/0,2789,811531,00.html>

⁶³ Språkvård, nr 1, 2006

Den gemensamma nämnaren i den tidigare forskningen är språklig kreativitet som belyses från olika perspektiv. Det fastställs att Jonas Hassen Khemiri är en kreativ språkanvändare, där lekfullheten, experimenterandet och oräddheten resulterar i en nyanserad språklig form. Khemiri uppvisar en språklig potential som roar publiken. Jag berörde också att Khemiris språkliga kreativitet går förlorad om man inte har en fullgod repertoar av det svenska språket, har ett lingvistiskt intresse, är flerspråkig eller har en känsla för det franska språket. Utan att känna till det svenska standardspråket, kan alltså inte de språkliga avvikelserna utvinnas. Detta resulterar i att essensen i det artificiella språket går förlorad. Dock bevisar Khemiri att man ändå kan kommunicera och nå fram till varandra även om inte en korrekt språklig form presenteras, dock bör mottagaren av den inkorrekta formen ha en gedigen standardspråklig grund. Den språkliga historien påvisar att språket utvecklas tack vare den mänskliga kreativiteten som bör värdesättas högre än att hålla sig fast vid en gängse korrekt form. Jag har fastställt att en jämförelse av användningen av bägge stilar rörande detta analysmaterial, det vill säga khemiriskan kontra standardspråket, ger å ena sidan en egensinnig, romantisk, uppstyltad och 1700-tals-gustaviansk form, å andra sidan en vardaglig, förutsägbar och allmängiltig form.

Jag hävdade att det finns ett utrymme för en inkorrekt form i det litterära språket. Det kan också tänkas att Khemiris mål var att höja värdet på ett inkorrekt språk vars användning kännetecknas av personer med invandrarbakgrund. De som betraktas tillhöra den lägsta sociala gruppen i samhället, ses ofta som okultiverade, lata och ointelligenta på grund av bristande språkkunskaper. Khemiris användning av den inkorrekta versionen av svenskan kan mycket väl ses som motvikt till standardspråket. En version som påbjuder ovanliga konstruktioner, ovanliga ordsammansättningar och ovanliga ordsemantiska kombinationer, men som i vissa kommunikationsavseenden kan väga lika tungt som standardspråket. Det är även möjligt att Khemiri vill uppnå motsatsen, det vill säga solidarisera sig med den svenska akademiens litterära elit genom användning av sina gedigna lingvistiska kunskaper. Det är inte heller omöjligt att Khemiri vill spela på bägge halvorna av spelplanen samtidigt. Khemiris språkliga syften fastställs dock inte i diskussionen, kanske är det något som framtiden får visa.

Källor

Litteratur

- Axelsson, Monica (2003): ”Andraspråksinläring i ett utvecklingsperspektiv”, i: Bjar Louise och Liberg, Caroline (red): *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur, Lund.
- Einarsson, Jan (2004): *Språksociologi*. Studentlitteratur, Lund
- Fraurud, Kari och Bijvoet, Ellen (2004): ”Multietniskt ungdomsspråk och andra varieteter av svenska i flerspråkiga miljöer” i: Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger (red): *Svenska som andra språk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur, Lund.
- Hellspång, Lennart och Ledin, Per (1997): *Vägar genom texten*. Studentlitteratur, Lund.
- Hultman, Tor G (2004): *Svenska Akademiens språklära*. Norstedts ordbok, Norge.
- Hyltenstam, Kenneth och Stroud, Christopher (1991): *Språkbyte och språkbevarande – om samiskan och andra minoritetsspråk*. Studentlitteratur, Lund.
- Håkansson, Gisela (1998): *Språkinläring hos barn*. Studentlitteratur, Lund.
- Johnstone, Keith (2003): *Impro – Improvisation och teater*. entré/Riksteatern, Stockholm.
- Khemiri, Jonas Hassen (2004): *Ett öga rött*. Månocket, Danmark.
- Khemiri, Jonas Hassen (2006): *Montecore – en unik tiger*. Norstedts, Finland.
- Kotsinas, Ulla-Britt (2005): *Invandrarsvenska*. Hallgren & Fallgren, Mölnlycke.
- Melin, Lars och Melin, Martin (2005): *Fiint språk*. Svenska Förlaget, Finland.
- Mellenius, Ingmarie (1997): *The Acquisition of Nominal Compounding in Swedish*. Studentlitteratur, Lund.
- Ramirez, José Luis (1998): *Positivism eller Hermeneutik*. Dialogos.
- Rodari, Gianni (2001): *Fantasins grammatik*. Bokförlaget Korpen, Danmark.
- Sigurd, Bengt (1991): *Språk och språkforskning*. Studentlitteratur, Lund.
- Språkriktighetsboken* (2005). Utarbetad av Svenska språknämnden, Norstedts Akademiska Förlag, Norge.
- Språkvård – tidskrift utgiven av Svenskans språknämnden* nr 1, 2006.
- Stroud, Christopher (2004): ”Halvspråkighet och rinkebysvenska som språkideologiska begrepp” i Hyltenstam, Kenneth och Lindberg, Inger (red): *Svenska som andra språk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur, Lund.

Svenska Akademiens ordlista över svenska språket (2004): Tolfte upplagan, åttonde tryckningen. Norstedts Ordbok, Norge.

Svenskan i Fokus – Svensk ordbok (1987). Utarbetad av Språkdata vid Göteborgs universitet, Esselte Studium, Keuru.

Söderbergh, Ragnhild (1979): *Barnets tidiga språkutveckling*. Upplaga 2:1, Liber, Malmö.

Vising, Johan (1979): *Fransk – svensk ordbok*. Tredje upplagan, Esselte studium, Nacka.

Westman, Margareta (2001): *Språkets myller*. Norstedts ordbok, Falun.

Ödman, Per-Johan (2005): ”Den hermeneutiska cirkelns gränser. Till validitetsfrågan inom hermeneutiken” i Selander, Staffan och Ödman, Per-Johan (red): *Text och existens – hermeneutik möter samhällsvetenskap*. Daidalos, Lettland.

Internet och TV

www.aftonbladet.se

(<http://www.aftonbladet.se/vss/nyheter/story/0,2789,811531,00.html>)

<http://g3.spraakdata.gu.se/saob/>

www.khemiri.se

(<http://www.khemiri.se/docs/khemiriintervju.pdf>)

www.svt.se

(http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=27170&a=526179&lid=puff_526249&lpos=rubrik)

Intervju med Jonas Hassen Khemiri som sändes i SVTs *Go'kväll* under våren 2006

Bilagor

Bilaga 1: Analysmaterial

Käraste hälsningar!

Devinera vem som skriver dig dessa fraser? Det är KADIR som knappar tangenterna!!!! Din fars mest antika vän! Du memorerar väl mig? Min förhoppning är ditt ivrigt guppande huvud. Året numrerades till 1986 när jag visiterade er i Stockholm: Din leende mor, dina nyledkomna småbröder, din stolta far med sin färska fotostudio. Och så du som assisterade mig och din fars lärdomar i det svenska språket. Memorerar du våra språkregler? Då var du en korpulent språkbegåvad pojke med välvuxen aptit på glassar och Pez-godisar. Nu är du plötsligt en erigerad man som snart ska publicera sin premiärroman! Prisa mina gigantiska gratulationer! Ack, tiden tickar snabbt när man har humor, inte sant?

Ditt publikationshus har korresponderat mig din e-brevlåda och jag skriver dig för att interpellera om du har begåvats med några nyheter från din far? Vet du var han lokaliserar sig i detta nu? Är er relation lika tragiskt tyst som den varit dom senaste åtta åren? Jag och din far har stått i stadig vänskap ända tills för en månad sen, då han plötsligt slutade respondera mina e-brev. Nu rågas mitt bröst av en obstinat oro. Har han kidnappats av CIA och skjutsats till Guantanamo Bay draperad i orange overall? Har han enleverats av Mossad? Är han fånge hos Nestlé som repressalie för hans avslöjande fotografier från deras slavliknande fabriker i Paraguay? Alla dessa alternativ är fullt potentiella eftersom din far har vuxit till en mycket stark politisk prominens. Sen hans omlokalisering från Sverige har hans fotografiska karriär glänsats till guldisk succé.

Dom senaste åren har han turnerat världen runt med sin kamera som politiskt vapen. Hans logi lokaliserar till ett luxuöst loft i New York, hans bokhyllor ockuperas av intellektuell samtidslitteratur och hans tid passerar med globala världsförbättrare som Dalai lama och Bruce Geldoff. På lediga nätter deltar han i fredskonferenser eller galopperar avenyer i sin lila Mercedes 500 SL med skinnklädsel och interaktiva regntorkare.

Skriv mig... Är din succé ekvivalent med din fars? Har ditt bokliga kontrakt transformerat dig till miljonär eller miljardär eller bara säkrat några års trygg

ekonomi? Är litterära ekvilibrister som Stephen King och Dan Brown nära vänner eller bara formellt bekanta kollegor? Hur mycket slida får man glida som snart publicerad författare? Erbjuds du dagligen parfymerade trosor i korrespondens? Respondera mig gärna när tiden är dig tillgänglig.

Också jag har haft litterära drömmar. En längre tid projekterade jag en biografi vigd åt din far. Tyvärr handikappades min ambition av kunskapsgap och blaserade publikationshus. Inför skrivandet av detta meddelande radierades min hjärna plötsligt av en genial idé: Vad anses om att i din sekundära bok gestalta din fars magiska liv?

Låt oss kollidera våra kloka huvuden i ambitionen att skapa en biografi värdig din prominente far! Låt oss kollaborera i skapandet av ett litterärt mästeropus som attraherar global publik, nombrösa Nobelpris och kanske till och med en invitation till Oprah Winfreys tv-studio!

Korrespondera mig snarast din positiva respons. Du kommer INTE kondolera dig!

Din nyfunna vän

Kadir

PS: För att fukta din lust till min proposition tillfogar jag två Word-dokument. Ett är adekvat som prolog till vår bok, det sekundära gestaltar din fars barndom. Jag känner din fars antika ovilja att detaljera sin historia för dig. Men tro mig när jag skriver: om han bara hade kunnat skulle han ha partagerat mycket mer. Och om han bara kände din kommande roman skulle han skina avsevärda avenyer med strålande stolthet.

DS

Bilaga 2: "Översättning" av analysmaterialet till standardspråket

Hej!

Gissa vem som skriver dessa rader till dig? Det är Kadir som sitter vid datorn och skriver detta till dig!!! Jag är din fars äldsta vän. Du kommer väl ihåg mig? Jag hoppas på att du nickar ivrigt nu. Året var 1986 när jag besökte er i Stockholm: Din leende mor, dina nyfödda småbröder, din stolta far med sin nya fotostudio. Och så du som tillsammans med din far hjälpte mig med det svenska språket. Kommer du ihåg våra språkregler? Då var du en knubbig och språkbegåvad pojke med stor aptit på glassar och Pez-godisar. Nu är du plötsligt en lång man som snart ska publicera sin debutroman! Ett stort grattis önskar jag dig! Tiden går snabbt när man har roligt, inte sant?

Ditt bokförlag har skickat mig din mejladress och jag skriver till dig för att fråga om du har erhållit några nyheter från din far. Vet du var han är just nu? Är er relation lika tragiskt tyst som den varit de senaste åtta åren? Jag och din far har varit nära vänner ända tills för en månad sen, då han plötsligt slutade att svara på mina e-brev. Nu fylls mitt bröst av en intensiv oro. Har han kidnappats av CIA och skjutsats till Guantanamo Bay klädd i orange overall? Har han bortförts av Mossad? Är han fånge hos Nestlé som hämnd för hans avslöjande fotografier från deras slavliknande fabriker i Paraguay? Alla dessa alternativ är fullt möjliga eftersom din far har utvecklats till en mycket stark och politiskt framstående person. Sen han flyttade från Sverige har hans fotografiska karriär varit en stor framgång.

De senaste åren har han rest världen runt med sin kamera som politiskt vapen. Han bor i en lyxig vindsvåning i New York, i hans bokhyllor finns intellektuell samtidslitteratur och han tillbringar sin tid med globala världsförbättrare som Dalai lama och Bruce Geldoff. På lediga nätter deltar han i fredskonferenser eller rusar i väg i sin lila Mercedes 500 SL med skinnklädsel och interaktiva vindrutetorkare.

Skriv mig... Är din succé likvärdig med din fars? Har ditt bokliga kontrakt förvandlat dig till miljonär eller miljardär eller bara säkrat några års trygg ekonomi? Är författarna som Stephen King och Dan Brown nära vänner eller bara formellt bekanta kollegor? Hur många tjejer får man träffa som snart publicerad författare? Får du dagligen parfymerade trosor i din post? Svara mig gärna när du har tid.

Också jag har haft litterära drömmar. En längre tid planerade jag att skriva en biografi vigd åt din far. Tyvärr hindrades min ambition av kunskapsgap och ointresserade bokförlag. Inför skrivandet av detta meddelande slogs jag av en genial idé: Vad skulle du tycka om att i din andra bok gestalta din fars magiska liv?

Låt oss slå våra kloka huvuden ihop i strävan att skapa en biografi värdig din framstående far! Låt oss samarbeta i skapandet av ett litterärt mästerverk som attraherar till sig en global publik, många Nobelpriser och kanske till och med en inbjudan till Oprah Winfreys tv-studio!

Återkom snarast om du samtycker. Du kommer INTE att ångra dig!

Din nyfunna vän

Kadir

PS: För att göra dig nyfiken till mitt förslag bifogar jag två Word-dokument. Ett är passande som prolog till vår bok, det andra dokumentet beskriver din fars barndom. Jag känner din fars gamla ovilja att utförligt berätta om sitt liv för dig. Men tro mig när jag skriver: om han bara hade kunnat skulle han ha deltagit mycket mer. Och om han bara kände till din kommande roman skulle han promenera i stolthet på de stora gatorna. DS